

WPDDetails

#16

THEMA: INSPIRERENDE *ouderen*

CARPE DIEM: DAARVOOR BEN JE NOOIT TE OUD

Interview Inca Marina

GEEN GEZEUR OVER LEEFTIJD

KONINGSHUIS HUISKAMER VAN
Schiermonnikoog

WPDdetails

Jaargang 6 - #16
December 2021

8

5 Voorwoord directie

6 Inleiding thema Inspirerende Ouderen

Carpe diem: daarvoor ben je nooit te oud

7 Gastcolumn

John Kenbeek

8 Oertocht

10 Maritieme samenwerking

Nautische Unie

12 Testvaart

Annie Rickal

14 Oud worden op Ameland in De Stelp

15 Facts & figures

Demografische ontwikkelingen

16 Gepensioneerden

Fabian Wildervank en Anita Bulté

18 Eilander historie

Naar het heerlijke strand van Ameland

20 Ondernemer in beeld

Vishandel Metz Ameland

22 Cultuurhistorische Vereniging 't Heer en Feer

Verhalen doorvertellen

23 Actualiteiten

25 Column

Ger van Langen

'Voor mij geen gezeur over leeftijd, zolang het kan, blijf ik bezig'

Imca Marina, zangeres

'Wat een leuke ervaring om dit mee te maken'

Annie Rickal (76), Schiermonnikoog

28 Collega rederij

Wasaline Finland – Zweden

31 Eilanden een vakantieparadijs voor senioren

32 Oudste bewoners

Bijzondere herinneringen van dhr. Wim de Boer en mevr. Kremer-Haaijer

33 Breiende dames

Amelander wol

34 Evenementen en sponsoring

Tussen Slik en Zand

36 Ondernemer in beeld

It Aude Beuthus Schiermonnikoog

39 Het lekkerste van...

Amelander Reerack

40 Actieve senioren op de eilanden

42 Imca Marina

Ik ga naar Ameland!

44 Ontwikkelingen Wagenborg Passagiersdiensten

46 Nieuws uit de Groep

50 Veerbootcafé + agenda

51 Volgende editie + colofon

52 Vaste reiziger in beeld

Wybe Taekema

‘We zijn erg blij met de prettige samenwerking met WPD’

Henk Veentjer, Nautische Unie Delfzijl

‘Stilzitten is er niet bij’

Anita Bulté, gepensioneerde WPD

WAGENBORG PLAZA

Mode - Woonaccessoires - Souvenirs - TapParfum - Leren tassen
Boeken - Tijdschriften - Luxe koffie - Broodjes

Boeket bloemen bestellen? Bel ons op 0519 700 201!

www.wpd.nl

BESTE LEZER,

De Waddeneilanden hebben een grote aantrekkingskracht op ouderen. “De grijze golf” in het voor- en najaar is een begrip. Op Schiermonnikoog is meer dan 20% van de inwoners boven de tachtig. De kleinschaligheid, de kneuterigheid en het overzichtelijke is aantrekkelijk. En daarnaast beschikt de oudere over tijd. En een elektrische fiets die hen in staat stelt actief te blijven.

De afgelopen periode zijn de Waddeneilanden een aantrekkelijk alternatief gebleken voor het buitenland. Velen hebben de eilanden (her)ontdekt. De rode draad van deze editie van WPDetails zijn de ouderen. De ouderen vanuit verschillende kanten bekeken, aan het woord en uitgedaagd. Maar wat is een oudere eigenlijk? Zestig is het nieuwe dertig; de oudere van nu bruist als nooit tevoren.

WPDetails als spreekbuis voor medewerkers, eilanders, relaties en belanghebbenden en nu dus ook voor ouderen, waarbij variëteit én terugkerende artikelen elkaar afwisselen; eilander ondernemers aan het woord, stellingen besproken vanuit verschillende hoeken en reizigers die hun ervaring delen. Scherp op de details; WPDetails.

Het Waddengebied ademt rust uit, eb en vloed wisselen elkaar in een nimmer afwijkend ritme af. Seizoenen komen en gaan. Op de eilanden schakel je naar een lagere versnelling. Een versnelling die ruimte geeft voor inspiratie. We hopen dat deze uitgave van WPDetails u inspireert. Een inspiratie die gesprekken en discussies op gang brengt. De inhoud mag reacties oproepen. Reacties met een mail aan de redactie. De redactie ziet ze graag tegemoet.

Ik wens u veel leesplezier en hele prettige feestdagen.

Met vriendelijke groet,

Ger van Langen

Directeur Wagenborg Passagiersdiensten

CARPE DIEM: DAARVOOR BEN JE NOOIT TE OUD

'Als je jong bent, moet je leven! Voor je het weet, ben je oud en kan het niet meer.' Adviezen van deze strekking heeft vrijwel iedereen wel eens gekregen. Natuurlijk: leef je leven is een mooi motto, maar kleef daar nu werkelijk een bepaalde leeftijdsgrens aan?

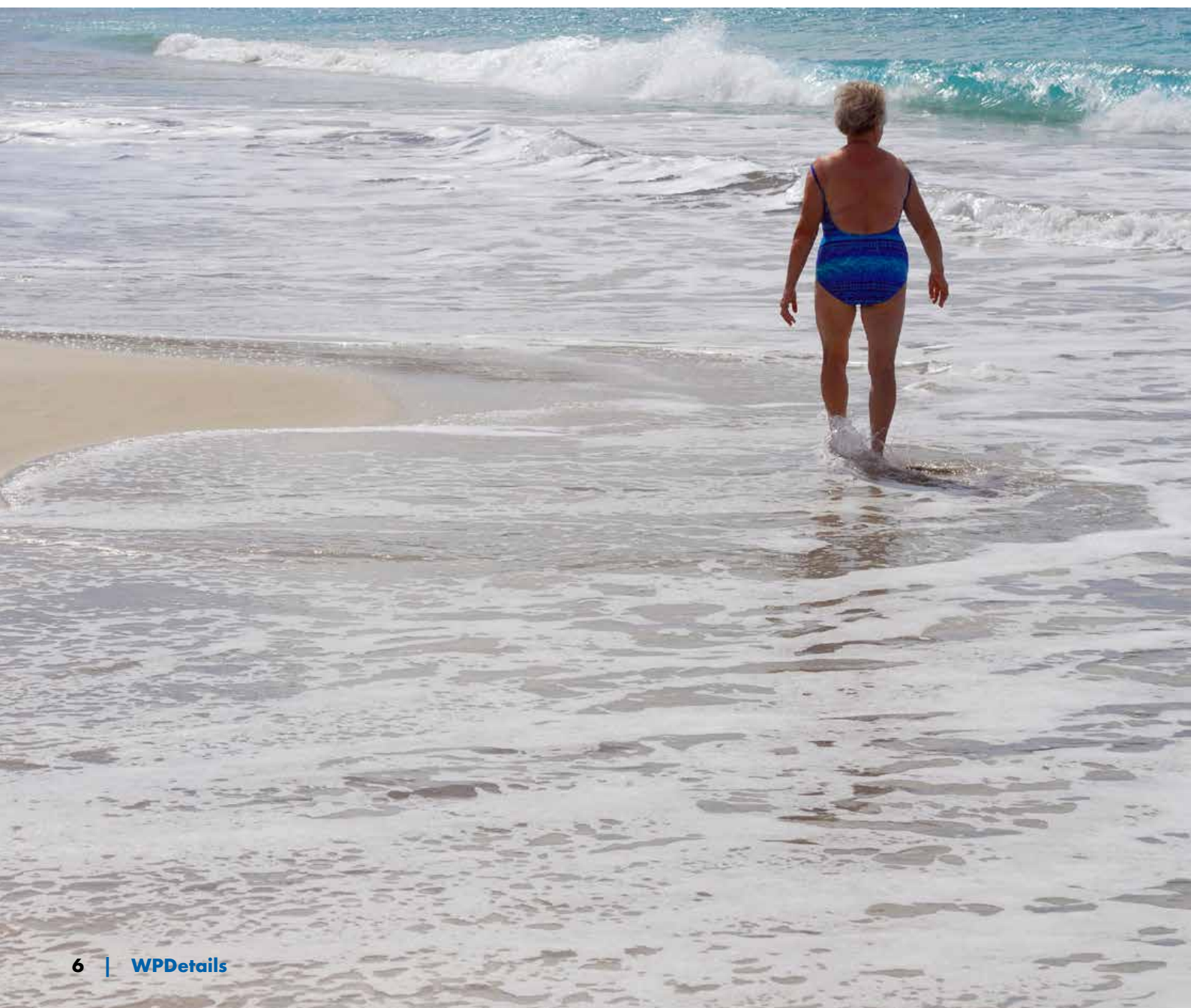
In dit nummer komen onder andere eilanders aan bod die een zeer actief leven leiden. Ze zijn bijvoorbeeld nog hartstikke actief in de paardensport of als vrijwilliger. Dat mensen zich na hun pensioen vaak niet vervelen, blijkt ook uit de verhalen van twee gepensioneerde medewerkers van Wagenborg Passagiersdiensten.

Ouderen kunnen vaak prachtige verhalen vertellen die een schitterend beeld geven van lang vervlogen tijden. Alle reden om op de koffie te

gaan bij de oudste man van Ameland en de oudste bewoner van Schiermonnikoog. Oude tijden worden ook herbeleefd tijdens de koffieochtenden in het Koningshuis op Schiermonnikoog, waar historische beelden - tentoongesteld door 't Heer en Feer - het decor vormen. Het doorvertellen van verhalen en daarmee het helpen bewaren van de geschiedenis; weinigen die dat beter kunnen dan ouderen.

Kortom, inspirerende ouderen komen volop aan bod in dit nummer van WPDetails. Zij laten zien dat je nog volop in het leven kunt staan en kunt inspireren, wat voor leeftijd je ook hebt.

Carpe diem: daarvoor ben je nooit te oud.

John Kenbeek (69 jaar)

ACTIEF BLIJVEN!

In zijn werkzame leven Sportofficier bij Het Korps Mariniers. Hij is als docent trainingsleer, voeding en lifestyle al 25 jaar verbonden aan de Commissie opleidingen van de Nederlandse boksbond. Ook is hij actief als docent bij kickboks-opleidingen en verzorgt hij seminars door het hele land over voeding gecombineerd met lifestyle.

“Ooit ben ik bij een huisarts weggegaan omdat hij rookte. Ik dacht, als jij niet voor jezelf kunt zorgen, kun je dat ook niet voor mij. Als sport-trainer pas ik dat ook op mezelf toe. Ik adem sportiviteit uit en verkoop gezondheid. Dan moet je zelf ook een beetje fit zijn. In mijn leven heb ik veel gesport. Gebokst in de militaire boksploeg, gerugbyd, aan atletiek gedaan, badminton.

Op dit moment golf ik en ik heb een eigen gym bij huis. Bewegen helpt je fit te blijven, ook op oudere leeftijd. Het verlaagt de kans op (chronische) ziektes en je kunt langer blijven doen wat je graag doet. Dit lijkt misschien wat ingewikkeld, dat is het niet. Daarom deel ik graag een paar eenvoudige tips. Vitaliteit begint met voeding en lifestyle. Het één kan niet zonder het ander.

Wereldwijd zijn er 167 diëten. Zou er eentje werken, hadden die andere er niet hoeven zijn. Met alleen een dieet ben je op voorhand kansloos. Het begint met het veranderen van je

lifestyle. Dat kan nooit in één keer, het beste is stapje voor stapje. Net als bij kleine kinderen, die maken kleine stapjes, anders vallen ze om. De eerste stap, die eigenlijk iedereen zou moeten nemen, is alleen nog volkoren te eten. Dan ben je al 100% beter bezig dan met wit- of bruinbrood, daar zitten namelijk veel korte koolhydraten in.

Verder is mijn advies om nooit langer te zitten dan 50 minuten, anders stoppen je hormonen, gaat je slechte cholesterol (LDL) omhoog en dat is een ravage voor je lichaam. Sta even op, loop naar de hoek van de kamer, of een trap op en af. De Gezondheidsraad adviseert elke dag een half uur matig intensief te sporten. Eigenlijk zeggen ze, je hoeft dus 23,5 uur niks te doen. Geloof me, om de 50 minuten even ‘scharrelen’ in combinatie met volkoren heeft meer effect dan elke dag een half uur zweten in de sportschool.

Een gezonde levensstijl is niet moeilijk. Daarom mijn oproep, blijf in beweging en gezond!”

**“Blijf
in beweging
en gezond”**

Oertocht

Elke dag varen over het Wad de veerboten van Ameland en Schiermonnikoog naar de eilanden en weer terug. We gaan op zoek naar de verhalen op en achter de veerboot. De hele dag is het een gaan en komen van mensen met iedere minuut een ontmoeting of afscheid. De unieke verhalen die erachter schuilgaan, komen hier aan bod.

Als u denkt "De Oertocht" dat komt me bekend voor, dat klopt. De 32 afleveringen van de bijzonder succesvolle televisieserie "De Oertocht" waren in 2017 en 2019 te bekijken via Omrop Fryslân. De filmmaker van de serie Herman Zeilstra gaat nu met zijn camera in de hand op pad voor WPDetaills. De belevenissen van Herman zijn naast deze rubriek ook online te volgen.

Harry Rondhuis gaat met zijn vrouw naar Ameland voor de Kunstmaand

GRONINGERS

Vijf jaar geleden hebben ze hun huisje verkocht, daarom gaan ze nu in een hotel.

"In mijn jeugd gingen alle Groningers naar Ameland. De rijkere Groningers die in de wijk Helpman woonden, gingen naar Schiermonnikoog. De rest van de stad ging naar Ameland."

Hij is zelf geboren in een echte arbeiderswijk, Harry kijkt even naar zijn vrouw, die lacht kort en vertelt dan verder: "na een aantal middelbare opleidingen heb ik het tot regiodirecteur van Albert Heijn Ahold geschopt. Het geheim van dit succes is doorzetten, in oplossingen denken en mijn begripvolle vrouw, die altijd positief bleef, ook toen het tijdens de Amerikaanse crisis niet heel goed ging. De enige misstap in het laatst van mijn loopbaan was het voorzitterschap van de ondernemingsraad, dat had ik beter niet kunnen doen," lacht hij.

Marga en Wil al meer dan 30 jaar een setje

ELKE DAG ANDERS

Marga en haar vrouw Wil zitten in de auto te wachten op de rest van de vriendinnen. Ze bezoeken al 25 jaar vanaf het prille begin de Kunstmaand Ameland en gaan het dit jaar met de 25e editie weer doen. *"Hier een slokje, daar een slokje, eten, drinken en kunst. Wat willen we nog meer?"*

Marga en Wil horen bij de grijze golf en hebben geen zin om zelf te koken, daarom gaan ze in een hotel. Ze zijn al meer dan 30 jaar een setje. Wil houdt niet van triest weer. Maar Marga sleept haar er wel doorheen, het doet mij niks. Wil zegt: *"Het is nog steeds elke dag anders met elkaar, altijd wat haha."*

Riekje Banus alleen onderweg naar haar vijf vriendinnen

ALLES AANPAKKEN

Riekje Banus is alleen onderweg naar haar vijf vriendinnen. Ze is ooit begonnen aan een studie Engels maar ging toen ook al op de universiteit aan het werk. Ze is langzaam opgeklommen tot beleidsmedewerker richting het bestuur en heeft mooi carrière kunnen maken.

Sinds 3 jaar is ze met pensioen. *"Het is nu ook goed om eens heel iets anders te doen, zoals vrijwilligerswerk. Het gaat erom dat je doorzet, veel lol hebt in je werk en alles aanpakt wat er op je pad komt."*

Maritieme samenwerking

De samenwerking tussen Nautische Unie en Wagenborg Passagiersdiensten gaat zover terug, dat tijdens ons interview niemand exact kan vertellen hoe ver. En dat terwijl Henk Veentjer zelf al ruim 20 jaar rondloopt bij Nautische Unie. *"Ik denk dat ons bedrijf al zo'n 30 jaar de grote passagiersvloten aan boord van de veerboten jaarlijks keurt."* Bij navraag blijkt dat sinds 1987 het geval te zijn, dus 34 jaar.

Van links naar rechts: Peter de Voogd, Jan de Boer en Henk Veentjer

Nautische Unie is sinds 1970 een gecertificeerd bedrijf voor het keuren en onderhouden van opblaasbare reddingsvloten en -vesten, brandblussers en overlevingspakketten voor de professionele scheepvaart. Na een overname in 1997 veranderde de naam in Nautische Unie Hunfeld B.V. *"Op dit moment kan de beroepsvaart bij ons terecht voor complete nautische en medische uitrustingen, veiligheidsmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen. Maar ook de particulier die een buitenboordmotor zoekt of een aluminium visboot zit bij ons goed,"* vertelt Henk Veentjer.

Belangrijk reddingsmiddel

Tijdens het bezoek aan Nautische Unie liggen er in de werkplaats 12 mega passagiersvloten van de M.S. Sier om te worden gekeurd. Jan de Boer, sinds 3 jaar Rederij-inspecteur bij Wagenborg Passagiersdiensten: *"Je reddingsvlot is misschien wel het belangrijkste reddingsmiddel aan boord. Het is ontworpen, getest en goedgekeurd om de veiligheid te garanderen wanneer passagiers onverhoopt de boot moet verlaten. Het is nog nooit voorgekomen, maar je moet erop kunnen vertrouwen dat het werkt. De enige manier om dat te doen, is om ze jaarlijks te laten keuren. Het keuren van de vloten duurt een paar weken, het is best een heel gepuzzel om dat strak te plannen binnen de periode dat de veerboten buiten het seizoen voor onderhoud naar de werf gaan. Nautische Unie pakt dat op alsof het de gewoonte zaak van de wereld is."*

Overlevingspakket

Er wordt onderscheid gemaakt tussen vloten voor grote binnenwateren en dicht bij de kust waar redding binnen 24 uur plaatsvindt. Of vloten voor op open zee en de oceaan, waar redding langer kan duren. Die laatste vloten moeten SOLAS-gecertificeerd zijn en een overlevingspakket hebben, met daarin per persoon 0,5 kg eten, 1,5 liter water, 6 zeezieketabletten, een kotszakje, rooksignalen, een zaklamp met extra batterijen en een seinspiegeltje. Jan de Boer: *"Wij hebben 2 van dergelijke kleine vloten aan boord van onze"*

veerboten voor het geval we over de Noordzee naar de werf varen. De andere 12 passagiersvloten zijn afgestemd op het aantal mensen dat we aan boord mogen hebben. Voor de Sier en de Oerd is dat 1.200. Op het dek staan 12 kisten, met in elke kist een omkeerbaar opblaasbaar reddingsvlot voor 101 personen. Het maakt niet uit hoe die in het water komt, beide kanten is een soort grote rubberboot. Vanaf de brug kan de kapitein ze allemaal te water laten. Opblazen gaat heel snel, aan de zijkant hangen 4 hogedruk cylinders met een mix van CO₂ en stikstof, die zorgen ervoor dat binnen 30 seconden het vlot klaar is voor gebruik. "

Klant van het eerste uur

Het keuren van reddingsvloten is een uitgebreid en nauwkeurig proces. Voor Nautische Unie is het keuren van dergelijke grote vloten als officieel Viking servicestation dagelijks werk. "Wij keuren ook vloten en reddingsvesten voor de KNRM en Rijkswaterstaat.

Wagenborg Passagiersdiensten is één van de klanten van het eerste uur en met die prettige samenwerking zijn we erg blij," aldus Henk Veentjer.

Website Nautische Unie: www.nautischeunie.nl

Het water
**IS IEDERE
KEER ANDERS**

Een keer een dagdeel meelopen met iemand van WPD. Van de stuurhut tot de machinekamer. Een unieke mogelijkheid om kennis te maken met de veerdienst en sneldienst en het werk achter de schermen. In deze rubriek neemt telkens een eilander een kijkje bij WPD om ons bedrijf beter te leren kennen. In deze editie Annie Rickal (76) van Schiermonnikoog, die al haar hele leven met varen en water bezig is.

Annie Rickal (76) komt op de fiets aan op de veerdam van Schiermonnikoog. Ze gaat vandaag achter de schermen kijken op de sneldienst van Wagenborg Passagiersdiensten. Annie woont op Schiermonnikoog, maar leeft de helft van het jaar op het wad. Samen met haar inmiddels overleden man heeft ze altijd een boot gehad. Ze hebben samen ook 16 jaar de jachthaven gerund op Schiermonnikoog. In 2003 zijn ze met pensioen gegaan en vanaf dat moment gingen ze samen altijd de hele zomer het wad op met de boot. Dat doet Annie nu nog steeds.

Haar man is 25 jaar schipper geweest op de reddingsboot. Zodoende heeft ze ook wel eens even op de reddingsboten gevaren. Ze woont nu de helft van het jaar in haar kotter in de haven van Schiermonnikoog. *"Soms komt de broer van mijn zwager langs om samen een stukje te varen. Want alleen varen met zo'n schip moet je niet willen op mijn leeftijd. Zo kan ik blijven genieten van mijn schip en het wad"*, vertelt Annie.

Er staat vandaag een windkracht 6 en in buien 7. Maar Annie wordt er niet anders van. Ze is wnet als veel eilandbewoners blij met de sneldienst. *"Ik had laatst iemand op bezoek die niet wist dat de bus vanuit Dokkum ook heel goed aansluit op de sneldienst"*.

Ondertussen varen we de haven uit en Annie bekijkt aandachtig alle knoppen en scherpjes. We komen in ruiger water en een hoge golf schudt de Esonborg door elkaar. Annie lacht *"Hahaha, dit stelt niks voor"*, zegt ze zelfverzekerd. Als we voor Lauwersoog aankomen vraagt schipper Herman van der Meulen of ze een stukje wil varen. Na een korte twijfel van bescheidenheid stapt ze toch achter het stuur. Annie vraagt hoe het schip stuurt, *"Net als een auto"*, zegt schipper Herman. *"Ja, maar ik heb geen rijbewijs!"*. Herman geeft wat adviezen over de boeien en de radar en houdt een oogje in het zeil.

Annie kijkt geconcentreerd over het water naar de boeien en vaart het schip voor de sluizen langs naar de haven. *"Zal ik hem maar in de haven varen?"* vraagt Herman. *"Ja graag!"*. Tevreden kijkt Annie toe hoe Herman het schip de haven in stuurt. *"Wat een leuke ervaring om zo mee te maken!"* zegt Annie.

Scan met de telefoon de QR-code om het verhaal van de "Testvaart" van Annie Rickal terug te zien.

Oud worden op Ameland in *De Stelp*

Woonzorgcentrum De Stelp is waardevol voor menig Amelanders op leeftijd. Het is de plek waar ze oud kunnen worden en zorg kunnen krijgen in hun vertrouwde omgeving. Manager van De Stelp Willem van der Kooi: *"We doen ons uiterste best om alle ouderen die dat willen op Ameland te houden en dat lukt heel goed."*

Je leven lang op Ameland leven, dat is volgens Van der Kooi het belangrijkste uitgangspunt binnen De Stelp. Van der Kooi: *"Hier wonen allemaal oudere Amelanders en ook het personeel is grotendeels Amelands. Die herkenning is fijn, dat voelt heel veilig voor mensen."*

De Stelp heeft 45 appartementen. Soms komt het voor dat alles vol zit. *"Mocht er een specifieke zorgvraag zijn, dan kan het zijn dat mensen toch naar de wal moeten. Maar zodra er ruimte is, halen we ze zo snel mogelijk terug. In andere gevallen kijken we of thuiszorg een oplossing is tot er wel plek is."*

Het sociale aspect is gewoon heel belangrijk. Iemand heeft hier op Ameland zijn of haar partner, vrienden en familie. Dan wil je niet weg."

Het gebouw van De Stelp tikt qua leeftijd al bijna de zestig jaar aan. Nieuwbouwplannen liggen op tafel. *"Het gebouw is technisch gewoon af",* legt Van der Kooi uit. *"In februari gaan we met de plannen naar de raad en hopelijk is de nieuwbouw uiterlijk 2024 gereed. Mensen krijgen dan grotere appartementen met meer ruimte voor hun eigen spullen in een gebouw dat helemaal aan de huidige normen voldoet. De rest blijft natuurlijk hetzelfde: in een vertrouwde omgeving oud worden en zorg op maat krijgen."*

Op de Waddeneilanden is het goed toeven. Vele bezoekers komen naar de eilanden voor de ruimte en openheid, de natuur, de ongereptheid en het nachtelijk duister. Terwijl de bezoekersaantallen op de eilanden fors toenemen, is de vraag hoe ontwikkelt zich de eilandbevolking.

DEMOGRAFISCHE

ontwikkelingen

Bevolkingsontwikkeling

In tegenstelling tot enkele krimpgemeenten in het noorden van Friesland zien we op de Waddeneilanden de laatste jaren een lichte stijging van het aantal inwoners. Zo heeft Schiermonnikoog te maken met een toename van de bevolking van 2,27% in de periode 2015-2020. Ameland laat in diezelfde periode een groei zien van 3,51%.

Aandeel jongeren

Kijkend naar het aandeel 0-24-jarigen op de Waddeneilanden zien we een lichte daling. Op Schiermonnikoog wonen relatief de minste jongeren.

Aandeel senioren

Het aandeel 65-plussers is op alle eilanden groeiende. Het sterkst op Schiermonnikoog. Hier woont dan ook het grootste aandeel 65-plussers van alle Nederlandse Waddeneilanden. Bijna een vierde van alle inwoners is hier 65 jaar of ouder. Dit percentage ligt aanzienlijk hoger dan op de andere Waddeneilanden. Op Ameland ligt het aandeel ouderen rond de 19%.

Bron: CBS

Geen saaie dagen voor gepensioneerde *WPD*'ers

Fabian Wildervank en Anita Bulté werkten bij Wagenborg Passagiersdiensten. Ze zijn inmiddels al een tijdje met pensioen, maar vervelen doen ze zich allerminst.

Fabian Wildervank (70) kwam in 1980 in dienst van Wagenborg Passagiersdiensten. Hij werkte als kaartverkoper en controleur en werd later administratief medewerker. Drie jaar geleden zwaaide hij af. Hij past sindsdien geregeld op zijn kleinkinderen en gaat graag met zijn vrouw op reis. In de caravan, door heel Europa. *“Maar de meeste tijd spendeer ik aan tuinieren. Mijn vrouw en ik hebben een flinke tuin. Ik heb een moestuin en mijn vrouw een pluktuin. In de kas groeien onder andere tomaten, paprika’s en komkommers. De opbrengst is altijd groot, we delen ook wel eens uit aan kennissen en vrienden. Het mooiste van tuinieren vind ik het buiten zijn. Tussen de vogeltjes. De roodborstjes weten: als die ene lange man buiten is, krijgen wij eten. Tijdens het tuinieren kan ik mijn hoofd leegmaken; er is niemand die me stoort. Dat is het voordeel van een grote tuin: je moet me echt zoeken om me te vinden.”*

Anita Bulté (68) heeft 19 jaar als verkeersleider bij Wagenborg Passagiersdiensten gewerkt. In het najaar van 2019 ging ze met pensioen. *“Als je bezig blijft, blijf je scherp, en leuke dingen wil ik graag blijven doen”,* zegt ze. Dus is stilzitten er niet bij. *“Ik ben sinds 1995 vrijwillig penningmeester bij het dorps huis. Daarnaast ben ik vrijwilliger bij de kinderopvang. Dat was ik al toen ik nog werkte. Vanwege de uitval van een collega doe ik momenteel de hele administratie, de planning van de roosters, verstuur ik de facturen en onderhoud ik het contact met de ouders. Maar normaal doe ik minder. Fotografie is namelijk mijn grootste hobby. Als jong meisje fotografeerde ik al en vijf jaar geleden heb ik een spiegelreflexcamera gekocht. Ik vind het heerlijk: hoofd leeg en eropuit. Echt het veld in en zien wat ik tegenkom. Mijn man is ook gepensioneerd, dus we gaan samen eropuit. Meestal naar de oostkant, ‘t Oerd vind ik een geweldig mooi gebied. Ook passen we eens in de veertien dagen op onze kleindochter in Zwolle en hebben we een grote tuin waarin we regelmatig bezig zijn.”*

Ameland is elk seizoen genieten!

Wil jij goed voorbereid op ontdekkingsreis op Ameland? Bij ons vind je alle informatie en inspiratie die je nodig hebt.

Naar het heerlijke strand van Ameland...

Het thema van de vorige WPDetails was: "Strand". Het in de beginjaren twintig van de vorige eeuw door Wagenborg Passagiersdiensten uitgegeven boekwerkje "Korte beschrijving van Ameland, Schiermonnikoog, Borkum, Norderney en Emden" vermeldt dat het tijd werd dat 'iedere natuurvriend en elkeen die zijn lichaamsgezondheid op hoog peil wil houden kennis moet maken' met de drie Waddeneilanden Schiermonnikoog, Ameland en Borkum. Enkele vooraanstaande personen als professor Gabbe Scheltema, hoogleraar voor kinderziektes te Groningen en dokter Beekhuis, rustend bad-arts op Schiermonnikoog prezen een bezoek aan. En daarmee zijn we misschien wel bij de kern van deze editie van WPDetails; de Waddeneilanden en de populariteit onder senioren. Stond de vorige keer Schiermonnikoog centraal, nu enkele passages uit genoemd boekwerkje over Ameland.

"Er bestaat in de laatste jaren een krachtig streven om de volksgezondheid op een hoog peil te houden, hetgeen men tracht te bereiken met middelen tegen ziekten en ziekten zoowel als maatregelen voor gezonden", zo leest men in de honderd jaar oud boekwerkje.

"Het zijn niet alleen de geneesmiddelen in den strikten zin des woords, alsmede verbeteringen der sociale toestanden die hiervoor dienstig zijn, doch evengoed de klimaat- en badkuren die hiervoor worden aanbevolen. Niet alleen is de lucht er zuiver en vrijwel absoluut vrij van stofdeeltjes, maar ook de intensiteit van het zonlicht is belangrijk groter, waarbij ook de teruggekaatste zonlichtstralen zich doen gevoelen; men denke slechts aan het spoedig bruin worden van de huid en het verbranden, waarvoor zelfs geen stroohoed helpt. Er wordt voor wat betreft de temperatuurverschillen een vergelijk gemaakt tussen 'de vaste wal' en de eilanden.

"De gelijkmatige temperatuur, gepaard met een tamelijk groot doch weinig veranderlijk gehalte aan waterdamp, maken dat de huiduitwaseming geringer en daardoor ook de afkoeling der huid aan weinig wisseling onderhevig is. Meer dan op het vasteland is de lucht er in voortdurende beweging, waarmede de zoutdeelen die haar worden toegevoegd door de branding en de golfslag, worden verspreid. Die krachtige luchtstroomingen brengen echter, hoewel dagen van

windstille geenszins ontbreken, geen ongerief teweeg: de zwakken vinden aan de hellingen der duinen gelegenheden genoeg waar de atmosfeer in rust is, terwijl anderen zich in den frisschen wind het lichaam harden en stalen."

Het zijn slechts enkele lofuitingen over de heilzame werking van het zeeklimaat die in schitterende frasen en volzinnen geuit worden.

Het boekwerkje werd uitgegeven door de in Delfzijl gevestigde N.V. Wagenborg's Passagiersdiensten. Reden derhalve dat ook reder Egbert Wagenborg zijn bijdrage leverde. *"De afvaart van de booten naar Ameland geschiedt vanaf het Friesche kustplaatsje Holwerd, dat door spoor en autobus met Leeuwarden en Dokkum is verbonden. Doordat men over de wadden varende met het getij rekening moet houden, kunnen de afvaarten niet alle dagen gelijk zijn, doch moeten steeds verspringen."*

De spoorwegen hadden vaste dienstregelingen en konden uiteraard geen rekening houden met de waterstanden zodat tussen aankomst van de treinen en de afvaarten van de boten nogal eens een groot verschil zat. De autobussen daarentegen pasten hun tijden aan aan de aansluiting met de vertrektijden van de boten. *"Er bestaat gelegenheid om fietsen en auto's mee te nemen!"* Dát dan weer wel...!

En dan het verblijf op Ameland...: *"de langste dagen in den Zomer zijn nog te kort, men komt steeds tijd te kort. De weken zijn voorbij voor men er aan denkt!"*

En de prijzen? Om over naar huis te schrijven! De hotelprijzen varieerden van f 4,50 tot f 5,50 per dag en de VVV liet weten dat de prijzen van f 3,25 tot f 3,75 bedroegen. Daarnaast zijn veel zomerhuisjes - het Duindorp "Duinoord" - gebouwd. Wie een fiets heeft neme die mee: men kan op het eiland mooie uitstapjes maken naar de verschillende dorpen en langs het vaak harde strand...!

Tot slot: De AMELAND en WADDENZEE zijn de booten waarmee geregeld de dienst van Holwerd op Ameland wordt onderhouden en in het Zomerseizoen bijna dagelijks vol met passagiers de reis één of tweemaal, al naar het gelang het getij dit toelaat, volbrengen.

(fotocollectie Henk Zuur)

Mensen *blij* maken MET GOEDE KWALITEIT VIS

Het is hard werken, het runnen van twee vishandels, maar Hendrik Metz doet het met liefde. Het werk dat hij doet is 'super gevarieerd' en hij vindt vis een fantastisch product. *"Ik ben gek op vis!"*

De ouders van Hendrik Metz waren ondernemend. Ze werkten in de brandstof, maar toen die handel terugliep vanwege de komst van aardgas, begon zijn moeder in 1972 een viswinkeltje in de steeg naast wat nu Vishandel Metz is. Zijn vader bleef in de scheepvaart, vervoerde vee en zat in de winter nog in de brandstofhandel. Hendrik zelf was op jonge leeftijd al veel in het viswinkeltje te vinden. Het was hem op het lijf geschreven. Op zijn achttiende nam hij het winkeltje over en in 1990 kocht hij het hele pand, waar toen ook nog de drogisterij en een woonhuis in zaten.

Vooruitstrevend

Schelvis, schaar, schol, haring, makreel en gefrituurde vis was wat mensen zoal konden krijgen in de winkel. Dit assortiment breidde zich door de jaren heen uit. *"Ik ben gek op vis en oriënteer me graag zo breed mogelijk"*, vertelt Hendrik. *"Ik ging ook altijd naar internationale beurzen toe. De eerste keer ging ik met een vriend uit Harlingen. We moesten netjes in pak, zo ging dat toen. Ik kwam daar en er ging een hele wereld voor me open."* Hij maakte daar bijvoorbeeld kennis met sushi, maar het heeft nog jaren geduurd voor klanten daar klaar

voor waren. Hetzelfde gold overigens voor de croissanterij, die hij medio jaren negentig startte in het pand. *"Dat was geen financieel succes. We waren te vroeg. Dus daar zijn we mee gestopt."*

Niettemin ging het hem voor de wind. Het toerisme nam toe, hij kreeg meer klanten - ook in de vorm van horeca. *"Soms bakten we wel duizend vissen op een dag voor Duitse groepen. Ik had ook een ventwagen in Hollum, waar nu de tweede winkel zit. In 2000 heb ik de winkel in Nes verbouwd. De inrichting en formule van nu zijn toen bedacht."* Verder kwam er een loods voor de vriesopslag. De laatste veranderingen stammen uit vorig jaar. Toen kreeg de winkel in Nes een nieuwe toonbank, inclusief aquarium met schaal- en schelpdieren. *"Die leveren we vooral aan horeca. We hebben drie busjes rondrijden. Twee keer in de week gaan we naar de visafslag, het transport via de veerboot is altijd prettig geregeld."*

Verduurzaming

Qua assortiment en uitstraling is voor Hendrik Metz nu alles wel in kannen en kruiken. De plannen voor de komende tijd liggen op het vlak van duurzaamheid. Waar ze overigens al fors in hebben geïnvesteerd. "We hebben een elektrische auto en beide panden zijn energieneutraal. Hier in Nes zitten driehonderd panelen op het dak, in Hollum zestig. We willen zoveel mogelijk met duurzame verpakkingen werken. Ik denk dat we al drie vierde deel hebben aangepast. En natuurlijk bieden we alleen MSC duurzame vis en ASC duurzame kweekvis."

Het werk is 'super gevarieerd'. Maar het mooiste vindt Metz het product waar het om draait: vis. "Vis is heel delicaat en exclusief. We leveren inmiddels ook alles op visgebied, ook sushi, sashimi en soep. In de keuken staan twee koks, heel veel producten maken we zelf. We hebben tien vaste medewerkers en in het seizoen komen daar nog tien bij." Eén van de vertrouwde gezichten is overigens dat van Tomoko, zijn vrouw, die het werk net als Hendrik met veel plezier doet: "Het is gezellig om samen te werken en mensen blij te maken met goede kwaliteit vis."

DOORVERTELEN

Op 11 november is op Schiermonnikoog het Koningshuis na een flinke verbouwing officieel geopend door commissaris van de Koning, Arno Brok en burgemeester Ineke van Gent. In het Koningshuis zijn de cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer, schildersclub De Kwast en Zorg en Welzijn van de gemeente samen gehuisvest. *"Het Koningshuis is de huiskamer van Schiermonnikoog waarin de cultuurhistorie van de eilanders bewaard wordt,"* vertelt Joyce van Bon, voorzitter 't Heer en Feer.

Etty van der Veer, vice-voorzitter van 't Heer en Feer toe. Ook Wadden digitaal, een provinciaal project gericht op het koppelen van alle digitale systemen van de cultuurhistorie van de eilanden, is gericht op de toekomst. Joyce: *"Daarmee wordt alle informatie straks makkelijk beschikbaar voor iedereen die geïnteresseerd is in het erfgoed van de eilanden."*

Bent u geïnteresseerd in het eilander erfgoed en daarmee in 't Heer en Feer? Kijk op www.theerenfeer.nl. Leden en donateurs zijn van harte welkom.

De al 31 jaar bestaande vereniging had eerst alleen een zolder met archief. *"Met het nieuwe onderkomen aan de Nieuwestreek 1 zijn wij zichtbaar geworden, daar zijn we blij mee,"* aldus Joyce. *"Wij gaan als hoofdhuurder het pand gebruiken voor exposities, op de bovenverdieping hebben we ons archief en de bibliotheek. In de gangen is van alles te zien over de geschiedenis van Schiermonnikoog. Wij zijn een soort informatie-centrum voor mensen die iets willen weten over de historie van het eiland of hun voorouders."*

Het Koningshuis is in 1876 door Koning Willem III geschonken aan het eiland, samen met een lagere school. De naam heeft het pand echter te danken aan hoofdonderwijzer Henk Koning, die er van 1958 tot 2016 woonde. In het nieuwe pand is ook een filmzaaltje waar de talrijke films van de vereniging kunnen worden afgespeeld, bijvoorbeeld over de walvisvaart, zomerhuizen of boeren op het eiland. Die films kan men overigens voor € 3,- per film ook via het digitale filmarchief thuis bekijken. Leden van 't Heer en Feer krijgen driemaal per jaar het gelijknamige tijdschrift toegezonden. En jaarlijks geeft de vereniging een thema-uitgave (boekje of dvd) uit, gekoppeld aan de tentoonstelling. In 2020 was dat: *"Schiermonnikoog 75 jaar bevrijd"*. Joyce: *"Ook geven wij sinds 2004 elk voorjaar een Jaarboek uit. Een prachtig naslagwerk waar we trots op zijn."*

Verjonging

Van de historie naar de toekomst. 't Heer en Feer is druk bezig met verjonging. *"We willen de jeugd meer betrekken bij de cultuur en historie van het eiland. Het gaat om het vertellen van verhalen, daarbij is het belangrijk dat de jeugd door verhalen van de ouderen wordt geïnspireerd om die ook weer door te geven. Met het onderwijs gaan we hier aandacht aan besteden,"* voegt

Eilander historie decor van waardevolle koffieochtenden

Koffiedrinken. Het is iets gewoons, maar kan van grote waarde zijn. Dat ervaren de dames en heren die elke dinsdagochtend aanschuiven aan de koffietafel in het Koningshuis. De geur van verf en nieuwe vloeren hangt er nog. Eén van de bezoekers vertelt dat ze het fijn vindt om hier te komen, omdat haar man is overleden en ze thuis maar alleen is. Ouderenwerker Brenda Scheper zegt dat dit goed illustreert waarom het koffiedrinken zo belangrijk is: voor sommigen is het een manier om onder de mensen te zijn.

Herinneringen aan de muur

Eén van de vaste koffiedrinkers Anneke Aben, tevens gastvrouw bij 't Heer en Feer, toont foto's van de voormalige zeevaartschool en het door zee weggeslagen strandhotel die aan de muren hangen. *"Die is in mijn vaders jeugd gebouwd."* Zelf herinnert ze zich nog dat in haar jeugd veel mannen weg waren in de winter. Ze voeren mee met de Willem Barendsz voor de walvisvaart. *"Helemaal naar Kaapstad. Ik houd erg van dit eiland en vertel er graag over."* Ze hoopt dat in de toekomst meer oude voorwerpen worden tentoongesteld. *"Dingen die ik ken uit mijn kindertijd, zoals oude schoolbanken. Dat vind ik het leukst."*

KLANTENSERVICE OPEN TIJDENS FEESTDAGEN

Al een aantal jaren is onze Klantenservice, op Feestdagen na, 7 dagen in de week geopend om passagiers te woord te staan en te ondersteunen bij vragen of bij het boeken van (auto) reserveringen. Per 1 januari vindt er een uitbreiding van de openingstijden plaats en is de Klantenservice ook bereikbaar op Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag, Pasen, Koningsdag, Hemelvaartsdag, Pinksteren en Kerstmis van 09.00 uur tot 15.00 uur.

AFVAARTINFORMATIE LAUWERSOOG

Na de succesvolle installatie van de beeldschermen in Havenkantoor Holwerd en Havenkantoor Nes, zijn nu in de havenkantoren van Lauwersoog en Schiermonnikoog ook televisieschermen opgehangen waarop het afvaartenoverzicht van de eerstvolgende afvaarten van die dag getoond worden. Met actuele informatie van de kapitein over eventuele vertragingen en het aantal nog beschikbare plekken aan boord op de afvaarten van de sneldienst. Een mooie uitbreiding van de informatievoorziening aan onze passagiers!

PRETTIG PARKEREN

Misschien heeft u ze wel eens gezien: de afbeeldingen bij parkeerterrein Holwerd die boven de auto's uitsteken. Wie zijn auto op P1 parkeert, kan zijn parkeerplek onthouden aan de hand van de pictogrammen, die allemaal een link hebben met het eilandleven. Dit op advies van onze reizigers. Zo wordt het parkeren nabij de terminal in Holwerd leuker. Zodra u parkeert bij 'zeehond', 'anker' of 'vuurtoren' begint het eilandgevoel op te komen. Maar ook gemak dient de mens. Binnenkort wordt het terugvinden van uw auto nog makkelijker door het plaatsen van plattegronden rond het parkeerterrein.

KNRM redders op Ameland

Op Ameland zijn twee van de 45 reddingstations gevestigd van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). Reddingboten Maria Hofker op Nes en Anna Margaretha op Ballumerbocht en het kusthulpverleningsvoertuig worden bemand door een beroepsschipper en 35 vrijwillige bemanningsleden.

Zij staan 365 dagen per jaar paraat, bij nacht en ontij, voor het redden van mens en dier. Snel, professioneel en kosteloos. In de zomermaanden wordt het strand bewaakt vanaf vier strandposten door KNRM Lifeguards.

De KNRM is volledig afhankelijk van donateurs.
Help mee en steun onze vrijwilligers met je donatie. www.knrm.nl

Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij

HET IS TIJD VOOR EEN HERWAARDERING VAN DE OUDERDOM

**‘Tegen de avond van
je leven is het tijd voor
verdieping.’**

Carl Gustav Jung (1875-1961)

De meesten bereiken gezond een hoge leeftijd, desondanks zijn ouderen een ‘probleem’. In een jonge en snelle samenleving zouden ouderen immers niets meer bij te dragen hebben. De leeftijd geldt daarbij als onverbiddelijk: veertigers zijn al ‘oudere werknemers’ en boven de 65 wordt het helemaal niets meer. Deze opvatting van ouderdom ontkent waar het in het leven om gaat.

We hebben in enkele decennia een paradox voortgebracht: de paradox van de steeds jongere oudere. Hoewel het gemiddelde aantal gezonde levensjaren dus sterk is toegenomen, worden we op een steeds vroeger moment als ‘oud’ gediskwalificeerd. Een onkritische acceptatie die aansluit bij beelden van een jong, dynamisch en onkwetsbaar leven.

Het derde kwart van het leven brengt ons jaren en decennia die nog vol activiteit kunnen zijn, geïntensiveerd

door het plezier in het leven, dat weer wordt bevorderd door de wetenschap dat de mogelijkheden van het leven kleiner worden. Onderzoek toont aan dat iemand van 60 mentaal op hetzelfde niveau functioneert als iemand van 25. Een mooi uitgangspunt.

Ouderdom brengt kansen die kunnen worden benut. Kansen die weliswaar vanuit natuurlijke beperkingen voortkomen. Maar vitaliteit zit in kleine dingen. Doen wat kan en niet hangen in wat niet kan. Cicero vond het onzin om je tegen de ouderdom te verzetten. De natuur raffelt niets af, dacht hij, dus ook deze laatste levensfase is vast geen vergissing.

Kortom, de rijkdom van de ervaring en de kunst om beperking om te zetten in kansen, geeft de oudere een wereld aan mogelijkheden. Daarbij is het wel zaak om oppervlakkigheid te mijden en verdieping op alle mogelijke manieren na te streven. Dus op een elektrische fiets actief bezig zijn, is niet genoeg. De mentale mogelijkheden zijn immers nog heel erg jong...

**‘Hoe korter tijd van leven
ik heb, des te dieper en
voller moet ik het maken.’**

Michel de Montaigne (1533-1592)

An aerial photograph of a coastal town in winter. The town is nestled between a large body of water on the right and a sandy beach on the left. The landscape is covered in snow, with patches of dark green trees and brown fields. The town itself is a mix of residential houses with orange roofs and larger commercial buildings. A road or railway line runs along the coast, with several vehicles visible. The sky is a clear, pale blue.

*Directie en medewerkers van
Wagenborg Passagiersdiensten
wensen iedereen een goed, gezond
en gelukkig nieuwjaar.*

SNELSTE VEERVERBINDING TUSSEN *Finland en Zweden*

CEO Peter Ståhlberg

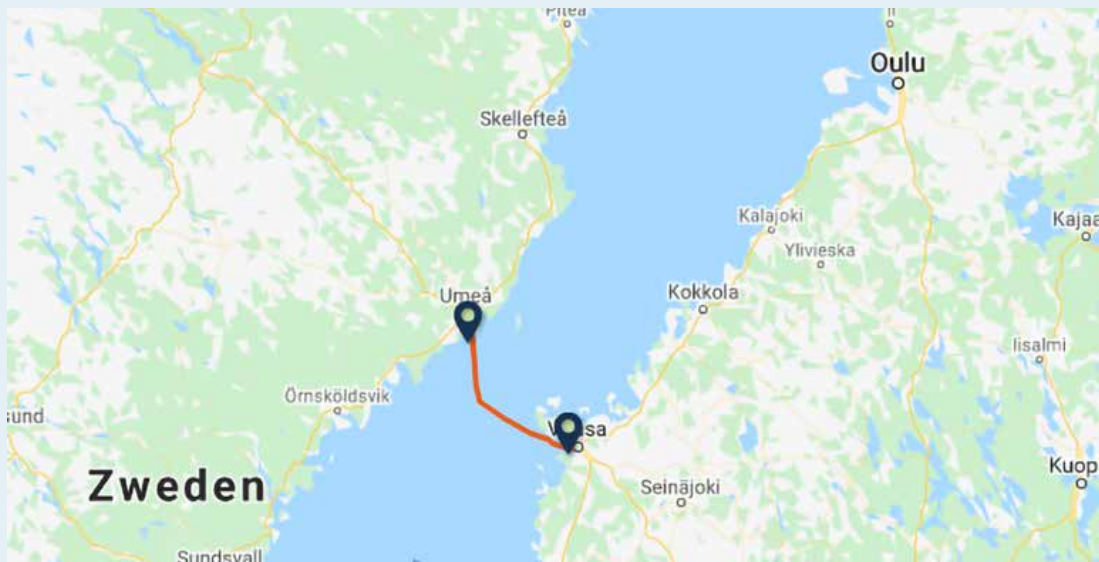
Jennie Hinz, Business Development Manager

Je zou denken dat als je van Finland naar Zweden wilt reizen, je geneigd bent het vliegtuig te pakken. Toch is een overtocht per veerboot in sommige gevallen een beter alternatief. Dat geldt zeker voor de veerdienst die Wasaline onderhoudt. In de afgelopen zomer is een nieuwe veerboot in de vaart gekomen, waardoor Wasaline niet alleen de snelste veerverbinding tussen Finland en Zweden heeft, maar op dit moment ook met één van de minst belastende veerboten ter wereld vaart. Alle reden voor een nadere kennismaking.

De nieuw ferry Aurora Botnia vaart tussen de Finse stad Vaasa en de Zweedse stad Umeå. De Botnische Golf is hier tussen beide landen bijna op zijn smalst. Het schip vaart tijdens de overtocht door een prachtig stukje van de Kvarken-archipel. Deze archipel is net als de Waddenzee uitgeroepen tot UNESCO werelderfgoed.

"Wasaline heeft niet of nauwelijks concurrentie van de vliegmaatschappijen," vertelt Jennie Hinz, business development manager bij Wasaline: "De overtocht met de Aurora Botnia duurt drie en een half tot vier uren. Het is de snelste manier om van Zweden naar Finland te reizen, of omgekeerd. De afstand tussen beide havens is 80 km. Alternatief is om per auto te reizen, maar dan moet je een afstand van 800 km overbruggen en ben je zeker 10 uren onderweg."

In 2012 werd NLC Ferry opgericht, eigendom van de Gemeente Umeå in Zweden en de Stad Vaasa in Finland. NLC Ferry wilde een nieuwe betrouwbare veerverbinding tussen beide steden opzetten. Jennie Hinz: *"Oorspronkelijk waren de overtochten op deze route zeer populair toen je aan boord producten nog belastingvrij kon aanschaffen. Tienduizenden passagiers maakten de overtocht toen vanwege de tax-free shopping. Toen dat wegviel, kelderden de vervoersaantallen. Er moesten nieuwe impulsen gegeven worden, en dus werd de focus gelegd op passagiersvervoer tussen de twee steden en het overzetten van meer goederen. Tegenwoordig vervoeren wij forensen, toeristen en "cruisers", mensen die meevaren vanwege de beleving van een zeecruise. Maar de aantallen staan in geen verhouding*

tot de vervoersaantallen van vroeger, het vrachtvervoer daarentegen is zeer belangrijk voor ons." In 2015 werd Kvarken Link Ab opgericht, gevolgd door Kvarken Link Oy in 2019 met als doel de bouw van een nieuwe veerboot te financieren. In de huidige tijd wordt Kvarken Link gesubsidieerd door NLC Ferry.

Noorderlicht

De overtocht duurde oorspronkelijk 4,5 uren maar is met de komst van de nieuwe veerboot een uur korter geworden. Hoewel de route al sinds de jaren veertig van de vorige eeuw bevaren wordt, is de Aurora Botnia speciaal ontworpen voor deze route. Hoewel milieuvriendelijkheid het belangrijkste aspect vormde in het ontwerpproces, heeft het uiteindelijke ontwerp ook een snellere veerboot opgeleverd. De naam van de veerboot verwijst naar het noorderlicht dat hier bij ons soms ook te zien is, in het Latijns heet noorderlicht 'Aurora borealis'. 'Botnia' verwijst naar het gebied waar het schip opereert, de Botnische golf. Het schip heeft plaats voor 800 passagiers. Er zijn 2 vrachtedekken en er is 1.500 meter beschikbaar voor vrachtwagens en personenauto's. Er zijn 68 hutten aan boord. Op de verschillende dekken zijn verder nog een buffetrestaurant, een à la carte restaurant, een pub, een café, kinderhoek, een winkel, vergaderruimte en een 'pet lounge' voor huisdieren. Het schip is gebouwd bij het Finse Rauma Marine Constructions, niet ver bij Vaasa vandaan. De bouw heeft 2 jaren geduurd en kostte 120 miljoen euro. Aurora Botnia is in augustus 2021 opgeleverd.

www.wasaline.com

Groene technologie

De motoren (machiniekamers) draaien op een dual fuel- en batterij-oplossing. De hoofdbrandstof is vloeibaar aardgas, LNG. Het schip kan ook gebruik maken van biogas. In het ontwerp is hiermee rekening gehouden, aangezien de havens van Umeå en Vaasa van plan zijn in de nabije toekomst CO₂-neutraal te worden. In beide havens kunnen de zware batterijen van het schip opgeladen worden. De Aurora Botnia is ingedeeld in de hoogste ijsklasse. Dit is erg belangrijk vanwege de zware ijsgang in de winterperiode. Het schip kan daardoor varen zonder assistentie van ijsbrekers. Het schip heeft een 'living lab' aan boord voor onderzoek, dat gedaan wordt in samenwerking met de Universiteit van Vaasa. "Het schip is meer dan een veerboot, het is ook een onderzoeksplatform voor groene technologie," zegt CEO Peter Ståhlberg, "Het is van het grootste belang voor zowel de klant als het milieu dat er schepen gebouwd worden die een behoorlijke tijd mee kunnen. De schepen die we nu bouwen moeten decennialang mee kunnen zonder enorme veranderingen. We zijn deze uitdaging aangegaan door de Aurora Botnia nu al geschikt te maken om op biogas te varen."

Technisch gegevens Aurora Botnia

- Lengte: 150 m
- Breedte: 26 m
- Diepgang: 6,1 m
- Bruto tonnage: 24.300
- Snelheid: 20 knopen
- Aantal meters autodekken: 1.500
- Passagiers: 800
- Hutten: 68

NIET GEBONDEN AAN LEEFTIJD

Integendeel!

De Waddeneilanden zijn één van de meest populaire vakantiebestemmingen voor senioren en dat is ook goed verklaarbaar. Vakantie is bedoeld om te ontspannen. En waar kan dat beter dan in de omgeving van strand, zee, duinen en bossen. Daar gaat een rustgevende werking vanuit. Ook vinden ouderen het vaak prettig om vakantie in eigen land te vieren. Dus minder reisafstand en met de zekerheid van goede medische voorzieningen in de buurt.

Natuur en veel rust

Weidse stranden, prachtige vergezichten, duinen, bos, polder, de dijk, hond vriendelijk, geen hoogbouw, nostalgische dorpjes met musea en winkeltjes, cafés, biologische bezoekboerderijen, restaurants, galeries en volop leuke activiteiten.

De ouderen van nu gaan graag op vakantie. Het liefst meerdere keren in het jaar. Ze houden van wandelen of fietsen in de natuur en daarmee kunnen ze zich naar hartenlust uitleven op de eilanden. Zelfs in het hoogseizoen heerst daar nog veel rust.

Voorzieningen

Ook is er voor elke vakantiewens wel een geschikt verblijf op de eilanden. Senioren kiezen vaak voor een rustige accommodatie. 55+ kortingen of speciale senior arrangementen zien we ook steeds vaker. Dat geldt ook voor voorzieningen speciaal afgestemd op senioren. En dan hebben we het niet alleen over de vele elektrische oplaadpunten voor de fiets. Diverse accommodaties zijn aangepast om ook mindervalide bezoekers welkom te kunnen heten. En strandpaviljoens bieden bijvoorbeeld strandrolstoelen aan, zodat ook senioren die minder goed ter been zijn, volop kunnen genieten van het strand en de zee. De eilanden zijn van alle leeftijden!

BIJZONDERE herinneringen

Wim de Boer is met zijn 98 jaar de oudste man van Ameland. Mevrouw Kremer-Haaijer is de oudste bewoonster van Schiermonnikoog: 99 jaar. We gingen bij hen op bezoek en kregen bijzondere herinneringen te horen.

Wim de Boer is geboren en getogen in Hollum, kent er volgens eigen zeggen iedereen en elk huis. De grootste charme van het eiland heeft hij altijd al de natuur gevonden. *"Ik ben een natuurmens."*

De mooiste plek op het eiland is voor hem de Ballumerbocht. Daar zit hij graag op een bakje om uit te kijken over de zee en te genieten van de rust. De eilander natuur heeft hem ooit een bijzonder avontuur opgeleverd. *"Toen ik werkte bij de PTT hoorde ik bij het loket mensen praten over een verlaten zeehondje op het strand. Ik sloot gelijk het loket en haalde het dier op. Na thuiskomst belde ik met een expert om te horen hoe ik het dier moest voeren. Ik verzorgde hem in de badkuip, waar een kippenren omheen zat. Toen hij groot genoeg was, heb ik ervoor gezorgd dat hij naar Artis kon. Met de trein heb ik hem daarnaartoe gebracht. Een half jaar later ging ik zelf naar Artis en mocht ik in het zeehondenbassin. Hij heette Robbie en hoefde hem maar te roepen, of hij kwam al. Dat was heel bijzonder."*

Mevrouw Kremer-Haaijer is geboren in Wildervank en woonde later in Eelde, maar kwam uiteindelijk op Schiermonnikoog te wonen. Haar liefde voor het eiland ontstond tijdens haar eerste bezoek, wat een heel avontuur was.

"In de krant zag ik een aanbieding voor een dagretour naar Schiermonnikoog. Mijn man en ik hadden kennissen op het eiland. De laatste zondag van het seizoen gingen we. Om vijf uur 's ochtends fietsten we met onze jongste zoon Harm van Eelde naar Groningen. Vanuit Groningen reisden we met de bus naar Zoutkamp. Hier stapten we op de boot, die via Oostmahorn naar Schiermonnikoog ging."

Bij aankomst was het laagwater. *"We moesten omlaag via touwladders en met kleinere bootjes naar het eiland. Dat vond ik een angstig gedoe."* Het bleek echter de moeite waard: ze hadden een mooie dag op het eiland met hun vrienden. De terugreis was - net als de heenreis - een urenlange onderneming. Ze kwamen pas rond middernacht thuis. *"Mijn man zei: dat was één keer en nooit weer! Maar ik wilde er wel wonen."*

Dat gebeurde ook. Vanaf 1953 was ze van Pinksteren tot oktober in het strandhotel aan het werk. Haar man bleef in Bedum werken. In 1962 kwamen ze samen met hun beide kinderen voor vast naar het eiland, waar ze de vertrouwde gezichten van het strandhotel werden.

Amelander Wol

PRODUCT 'UIT DE ACHTERTUIN'

Diana Edes en Yvonne Spoelstra houden van breien. Deze gedeelde hobby bracht ze jaren geleden naar de wolweek op de Shetlandeilanden, waar ze kleine bedrijven leerden kennen die wol verkochten van eigen schapen. *"Op Ameland hebben we de schapen in de achtertuin lopen. We bedachten hoe mooi het zou zijn om die wol te gebruiken."* Dat was het begin van de Amelander Wol.

Amelander Wol is dus honderd procent afkomstig van schapen op het eiland. De wol wordt verwerkt in Duitsland, maar dat is nog van tijdelijke aard. *"We kunnen nog niet zeggen wanneer, maar het staat vast dat we de wol in de toekomst op Ameland verwerken,"* vertelt Yvonne. Daarmee wordt het een

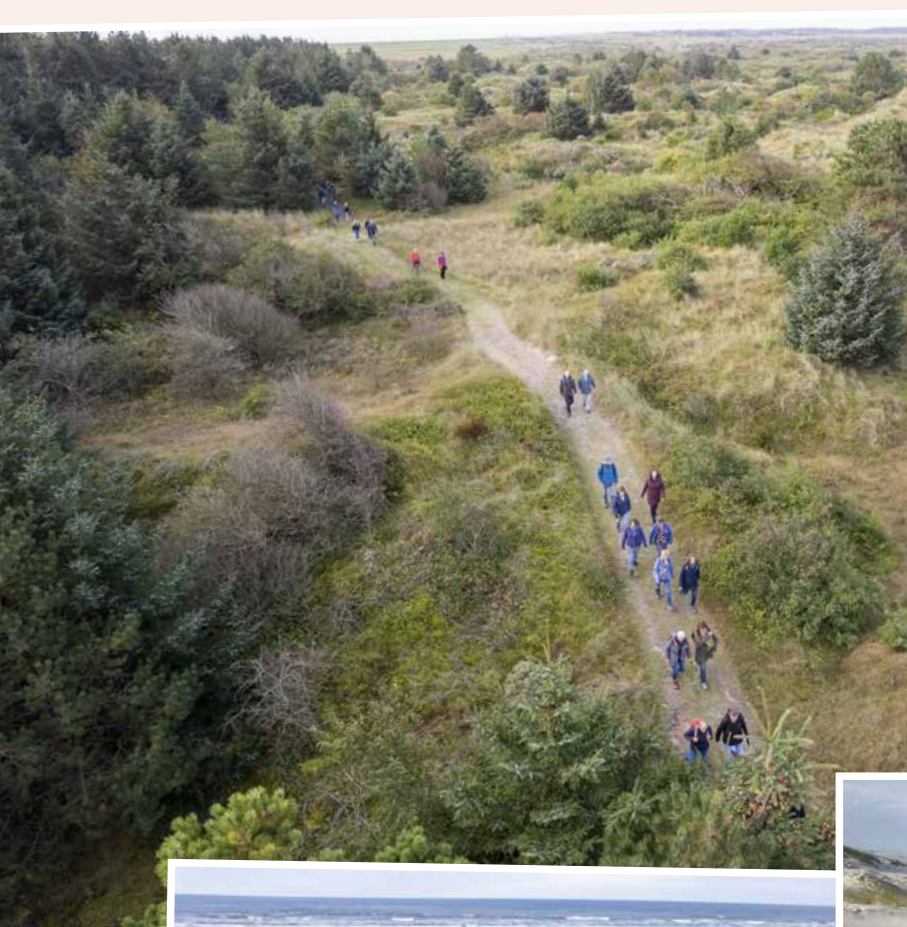
100% eilander product - al heeft de wol al twee jaar het certificaat Amelands Product.

De twee dames vertellen met liefde en enthousiasme over hun wol, die ze in allerlei kleuren verkopen - Diana is een ervaren wolverfster. Yvonne: *"Het is een eerlijk product. We kunnen alle kleding wel uit Azië halen, maar dat is niet duurzaam en vaak van mindere kwaliteit. We moeten om de natuur denken en dit product komt van dichtbij."* Diana vult aan: *"Wollen producten kosten misschien wat meer, maar blijven mooi en goed. Je hoeft dus minder vaak iets nieuws te kopen."*

Klanten zijn enthousiast over de Amelander Wol. Daarover gesproken willen Yvonne en Diana meteen een misvatting uit de wereld helpen: breien is niet alleen voor de 'grijze golf'. *"We zien steeds meer jonge breisters",* aldus Diana. *"Op de Shetlandeilanden zagen we ook mannen die breien. De groep wordt diverser, dat is een leuke ontwikkeling om te zien."* En belangrijk, volgens Yvonne. *"Ik zou graag willen dat breiëles weer op scholen gegeven wordt. Het is goed voor de motoriek en het zorgt ervoor dat er over vijftig jaar nog steeds mensen zijn die weten hoe ze moeten breien."*

De eilanden bruisen altijd van de evenementen en activiteiten. Het afgelopen jaar lag dat wat anders. Gelukkig is er inmiddels al weer heel wat te doen en te beleven! WPD is en blijft betrokken bij de eilander maatschappij. Daarom ondersteunen wij veel lokale evenementen op Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast leveren wij een bijdrage aan de promotiepot van VVV Ameland en VVV Schiermonnikoog. Waarmee zij het toerisme naar de eilanden stimuleren.

Zie voor de actuele agenda en meer informatie over alle evenementen op de eilanden op:
www.vvvameland.nl/agenda of www.vvvschiermonnikoog.nl/agenda

Wandelen met Waddenzee Werelderfgoed als inspiratiebron

Foto's Anja Brouwer

Op zaterdag 23 oktober 2021 vond op Ameland onder prachtige weersomstandigheden de 10e editie van het wandelevenement Tussen Slik en Zand plaats. Bijna 1900 wandelaars hadden zich ingeschreven voor deze jubileum editie van het wandelevenement tussen Wad en Noordzee. Een speciale 35 km wandeling 'Om de vuurtoren' was dit jaar toegevoegd aan het programma. Daarnaast konden de deelnemers natuurlijk ook kiezen voor de reguliere afstanden van 11, 17 of 25 kilometer.

De afwisselende routes voerden over paden en wegen die de deelnemers via het Wad, de bossen, het duingebied, de kwelders en natuurlijk het strand lieten finishen in het sfeervolle centrum van Nes. De organisatie Sporteiland had ook dit jaar weer nieuwe routes gevonden door de prachtige natuur van het eiland om zo de wandelaars te blijven verrassen.

Tussen Slik en Zand wordt georganiseerd in nauwe samenwerking met de Waddenvereniging, Staatsbosbeheer en het Natuurcentrum Ameland.

Het evenement biedt een totaalprogramma met naast de wandeltocht, een informatief avondprogramma in het Natuurcentrum aan de vooravond van de wandeltocht, een wandexpo bij start en finish en een festival met straatmuzikanten in het centrum van Nes.

Tussen Slik en Zand wordt mede mogelijk gemaakt door de fantastische ondersteuning van Wagenborg Passagiersdiensten.

Casper van de Kamp
Sporteiland

Kijk voor informatie en beelden op
www.tussenslikenzand.nl

De volgende editie Tussen Slik en Zand is op
22 oktober 2022

De huiskamer

VAN THEO KOOY

Voor de kookkunsten van Theo Kooy kwamen veel mensen van heinde en verre naar Restaurant De Sapkum op Schiermonnikoog. Hoewel hij met zijn 71 jaar al een tijdje gestopt is met werken, is hij nog dagelijks in zijn eetcafé It Aude Beuthus te vinden. En soms doet hij dan weer wat hij altijd met zoveel liefde heeft gedaan: koken voor de gasten.

Zijn eerste horeca-avontuur begon in 1975, met het kleine restaurant De Sapkum naast hotel Van der Werff. In de zomer draaide het om de horeca, in de winter werkte hij bij Rijkswaterstaat en later bij een aannemer. Na het overlijden van Alberdina Bol (Juffrouw Dien), die eigenaar was van Hotel Van der Werff en het voormalige boothuis aan de Nieuwestreek, kwam dit laatste te koop te staan.

Lange dagen

"Ik had al het idee om midden in het centrum een bruin café te beginnen, met een duidelijke link naar het reddingswerk - want ik maakte zelf deel uit van de KNRM." Geen betere plek om dit plan tot uitvoering te brengen dan in het oude boothuis. Zo geschiedde in 1982. Hij haalde het gebouw leeg en heeft het precies zo ingericht zoals het nu nog steeds is. Overdag werkte Theo in het restaurant, 's avonds in It Aude Beuthus. En dan kwam er af en toe nog een KNRM-oproep tussendoor. *"Dat houdt geen mens vol."*

Uiteindelijk heeft hij het café verhuurd aan Dennis en Gerda du Saar, die de tent veertien jaar runden. In 2012 liepen het toerisme en de horecabezoeken op het eiland terug door de economische crisis. *"Daarom hebben we het restaurant na 38 jaar tijdelijk gesloten en besloten we van It Aude Beuthus een eetcafé te maken. Dat bleek een schitterende oplossing."*

Eenvoudigweg smaakvol

De keuken was het terrein van Theo, zijn vrouw Emmie zat in de bediening, samen met hun zoons Gerard en Teake. *"Koken is mijn passie"*, vertelt Theo. *"Toen ik als leerling in een restaurant werkte, keek ik altijd in de keuken wat er in de pannen zat. Ik vind het leuk om mijn eigen draai te geven aan recepten en om nieuwe dingen te bedenken. Vooral pannenkoeken, de cordon blues en de hele gebakken schol waren een succes."* De kracht van zijn gerechten? Eenvoud. *"Zout en peper zijn voor vlees- en visgerechten eigenlijk al genoeg. Andere specerijen kun je makkelijk weglaten."*

Inmiddels is hij gestopt met werken en alleen nog eigenaar van het eetcafé. Zijn zoon Gerard en kleinzoon Theo junior werken er inmiddels. Als het druk is, springt hij nog wel bij in de keuken. *"Qua koken kan ik het nog wel. Maar de snelheid gaat eruit; ik houd de anderen minder goed bij. En na drie, vier uur ben ik helemaal op. Je bent toch de hele tijd geconcentreerd bezig."*

Dagelijks bezoek

Toch is hij er elke dag te vinden. *"Al is het maar een uurtje. Er zijn veel mensen die hier na het werk even wat drinken, gezellig praten en een dobbeltje of biljartje leggen. En er komen hier ook nog wel mensen van de KNRM, dus zo blijf ik daar ook nog een beetje bij betrokken. Voor mij voelt It Aude Beuthus meer als een huiskamer."*

Ontdek Schiermonnikoog!

vvvschiermonnikoog.nl

Schier
monnikoog

AMELANDER *Reerack*

Ameland en Schiermonnikoog hebben een keur aan smaakvolle streekproducten. In Het lekkerste van... brengen we er telkens één voor het voetlicht. Inclusief een recept, bedacht in de keuken van een eilander restaurant. Deze keer deelt Max Kiewiet van Bravo Ameland een mooi recept voor de tijd van het jaar:

Ingrediënten

2 hele racks van een ree.

Voor de knolselderijpuree

- 1 kilo knolselderij
- 500 gr aardappelen kruimig
- 150 ml room
- 50 ml melk
- 100 gr roomboter
- Zout en peper naar smaak

Voor de rode wijn saus

- 250 ml jus de veau
- 2 takjes tijm
- 100 ml rode wijn
- 75 ml rode port
- 100 gr kristalsuiker
- 100 gr roomboter

Voor de geglaceerde worteltjes

- 500 gr bospeen (klein)
- 150 ml gembersiroop
- 75 gr roomboter
- Zout en peper

Voor de stoofpeertjes

- 500 gr stoofpeertjes
- 2x steranijs
- 1x kaneelstokje
- 1x citroen
- 2l rode wijn
- 500 gr kristalsuiker

Voor de cranberry compote

- 200 gr Ameland cranberries
- 150 gr kristalsuiker
- 200 ml water
- 1 kaneelstokje
- 1 steranijs

Bereiding

Dag voor het diner zet je de stoofpeertjes op met alle ingrediënten behalve de citroen. Schil de citroen zo dun mogelijk en snijd de schil in reepjes. Doe dit bij de stoofpeer. Breng aan de kook, draai het vuur omlaag en laat 1,5 à 2 uur pruttelen.

Verwarm voor de rode wijnsaus de roomboter en suiker in een pan. Blus af met rode wijn en port wanneer de suiker begint te smelten. Zodra de suiker goed is opgelost kunnen de tijm en jus de veau erbij. Laat rustig doorkoken tot de smaak intens genoeg is en dik het eventueel aan met maïzena.

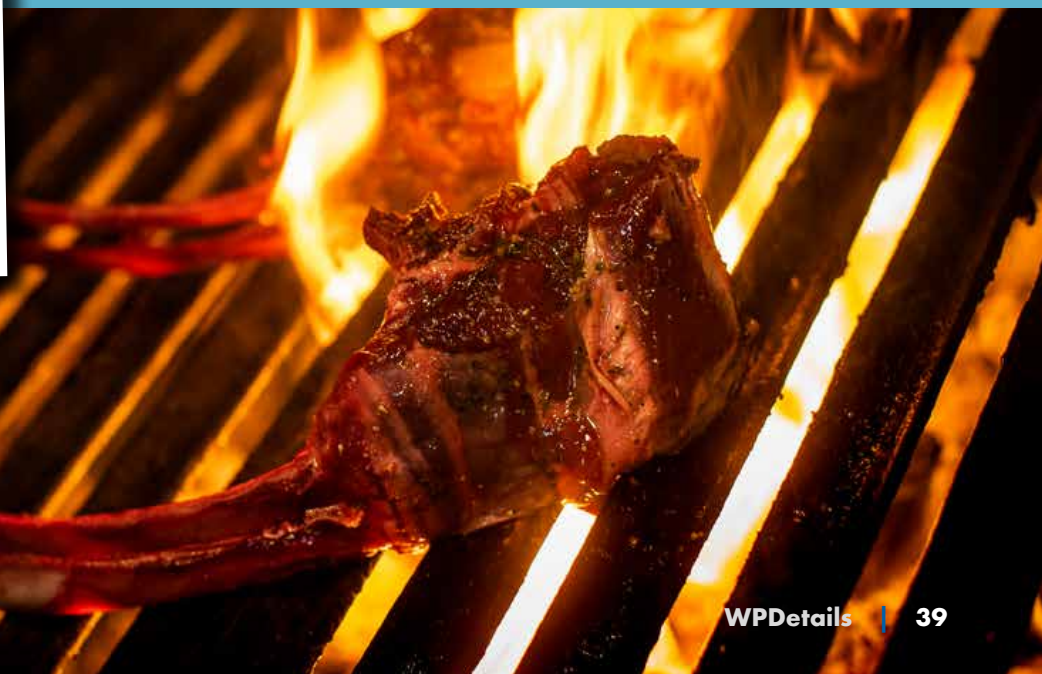
Doe alle ingrediënten voor de cranberries in een steelpan en laat het op laag vuur garen tot het een yoghurt dikte heeft.

Op de dag van het diner schil je de knolselderij, de aardappelen en de wortels. Snijd de knolselderij en de aardappels in blokjes. Zet een grote pan op met 1,5 liter water en 2 theelepels zout met de aardappelen en de knolselderij. Giet af en stamp alles samen met de boter, de helft van de melk en de room door elkaar. Wrijf het geheel door een bolzeef heen. Zet dit weg in een pan zodat je het kan opwarmen als het diner bijna op tafel kan.

Verwarm de oven voor op 130/140 graden. Pak de wortels er weer bij en snijd deze in de lengte doormidden. Leg de worteltjes op een bakplaat voor de oven, smeer ze in met de gembersiroop en leg er kleine klontjes boter tussen. Schuif de wortels in de oven voor 7 minuten en eventueel langer als ze nog niet beetgaar zijn.

Snijd elke reerack in vier stukken. Kruid ze met zout en peper en grill deze op de bbq direct rondom dicht 2,5 minuut per kant. Laat de reerackjes op de zijkant van de bbq/grill op indirect rusten. Als je dat gedaan hebt, warm je de puree en de saus weer op. Roer regelmatig. De compote kan je koud serveren.

Dit recept is van Bravo Ameland; www.bravoameland.nl

Actieve SENIOREN OP DE EILANDEN

Het is een veelgehoorde uitspraak dat mensen die niet meer hoeven te werken het vaak nog drukker hebben dan toen ze nog wél werkten. Ook op Ameland en Schiermonnikoog wonen veel actieve eilanders die hun dagen vullen met allerlei bezigheden. Wij gaan in gesprek met Geb Kienstra, Magda en Sam Dijs en Jan Verbiest.

“Ik beleef een hoop plezier aan de paarden”

Geb Kienstra (82) is opgegroeid op een boerderij. Zijn ouders hadden al paarden en op latere leeftijd was hij zelf eigenaar van tientallen edele dieren. *“Ik had op een gegeven moment vijftig Friese paarden. Ik fokte ze ook, ik heb wel honderd veulens gehad. De paarden verkocht ik, ze gingen onder andere naar Amerika, Duitsland en Denemarken.”* Hij had fraaie koetsen die vaak werden gebruikt voor trouwerijen. Ook belandde Geb in de paardensport.

Anno 2021 heeft hij nog een stuk of 15 paarden en rijdt hij alleen nog voor zichzelf. Per jaar gaat hij zeker honderd keer eropuit. Samen met een aantal vrienden de hort op met paarden en wagens. *“Dan zijn we twee, drie uur weg. We rijden door de polder, door de duinen en over het strand. Aan het eind van de middag doen we hier nog een borreltje en een hapje en komen de sterke verhalen.”*

De paarden verzorgt hij hoogstpersoonlijk zelf, inclusief het beslaan. *“Ik maak lange dagen, ook omdat ik nog een stuk land heb waarop ik zelf vrijwel al het landwerk doe, maar ik beleef er een hoop plezier aan. En als er iemand langskomt voor een kop koffie: daar heb ik altijd tijd voor.”*

Lenige geest dankzij gevarieerde bezigheden

Magda (78) en Sam (76) Dijs zijn een actief echtpaar. Samen wandelen ze elke dag een rondje met hun hond. Of ze stappen op de fiets. Onderweg hebben ze er plezier in om plantjes en paddestoelen te determineren. Reizen doen ze ook graag, onder andere naar Noorwegen waar hun dochter woont.

Magda heeft daarnaast bridge in het Koningshuis als vaste wekelijkse activiteit. *"Het is een leuk spelletje. Het houdt je scherp en het is ook gezellig. Verder houd ik van tuinieren."* Ze knikt naar haar man, zegt dat hij nog veel meer hobby's heeft. Sam somt op: *"Ik ben kerkrentmeester en voorzitter van de kerkenraad. Het zoeken van een nieuwe dominee gaat veel tijd kosten. Ook speel ik trombone bij muziekvereniging IN. Daarnaast ben ik vrijwilliger op de ouderentaxi en houd ik de site over het kerkhof bij. Ik zit in het bestuur van de muziekschool in Dokkum en in de adviescommissie bezwaarschriften. Dat vind ik erg leuk: onderlinge motieven goed aanhoren en kijken wat reëel is of niet in verhouding tot de regelgeving. En ik klaverjas ook al een aantal jaar in hotel Van der Werff."*

Het echtpaar hoeft zich dus niet te vervelen. *"Het houdt je geest lenig"*, zegt Sam, die wel uit benadrukken: *"Het lijkt veel wat we doen, maar*

op het eiland wonen mensen die nog veel meer doen. Dat vind ik wel belangrijk om te zeggen!"

Nieuwe expertise na pensionering

Jan Verbiest (73) was voordat hij met pensioen ging onder andere VVD-raadslid, assistent-beheerder op een camping, freelance instructeur voor snelle reddingsbootbemanning, sportmasseur en hij heeft in zijn geliefde land Sri Lanka een reddingsbootorganisatie à la KNRM opgericht.

In Sri Lanka maakte hij kennis met acupunctuur, waar hij zich vlak voordat hij met pensioen ging in heeft gespecialiseerd middels serieuze opleidingen. Inmiddels geeft hij al twaalf jaar (ayurveda) massages in combinatie met acupunctuur. *"Ik geef ontspanningsmassages, maar ook veel massages om lichamelijke klachten te verhelpen. Mensen met bijvoorbeeld ischias, een zenuwpijn, krijgen van de huisarts medicatie voorgeschreven. Maar ik hoef ze maar een paar keer te behandelen en de pijn is weg. Het is hartstikke mooi om mensen naderhand op straat tegen te komen die van hun pijn af zijn."*

Verbiest heeft een goede reputatie. Zelfs vanaf de wal komen mensen naar zijn praktijk. *"Daar zitten ook BN'ers tussen"*, voegt hij eraan toe. Het runnen van zijn praktijk is geen fulltime job; hij vindt golfen namelijk ook leuk en springt er soms bij op de receptie. *"Zo blijf je lekker bezig."*

Ik ga naar

In de jaren '80 zong Imca Marina al 'Ik ga naar Ameland, daar heb ik lol voor tien'. Daar is niks aan veranderd. Ze is nog steeds regelmatig op Ameland te vinden, het eiland waar ze haar hart aan heeft verpand. Imca heeft net voor de Sinterklaasintocht een nieuwe hit uitgebracht: 'Wie zoet is krijgt lekkers'. En een kerstlied opgenomen. Ze bruist van de energie en geen gekrulde haar op haar hoofd die denkt aan pensioen.

In 1959 kreeg Imca Marina haar eerste platencontract en ging haar carrière van start. Ze scoorde diverse hits, zoals 'Viva España', 'Ook als ik er niet ben' en vele Duitse schlagers. Ondanks haar respectabele leeftijd (80) voelt ze zich fit en energiek. "Ik doe van alles, zing me te pletter, trouw, dicht, schrijf, geef lezingen en schilder. Ik word steeds gevraagd. Vorig jaar heb ik René van der Gijp getrouwd en kortgeleden een stel in Barcelona. Prachtig om te doen. Ik spreek en zing 5 à 6 talen, heb zelfs een keer een Chinese trouwrede uitgesproken."

Geen gezeur over leeftijd

Er wordt geen wereldrecord behaald bij het schaatsen, fietsen of welke sport dan ook door iemand die ouder is dan 45. Maar als je lekker actief blijft, kun je het heel lang volhouden. "Voor mij geen gezeur over leeftijd, zolang het kan, blijf ik bezig. Dat geeft mij plezier, omdat ik mijn eigen energie en vreugde weer terugkrijg. Natuurlijk heb ik ook wel eens wat lichamelijke tegenslagen gehad, maar ik ben steeds zingend verdergegaan. Trouwens elke 7 jaar verandert je stem en die van mij mag er wezen op dit moment."

Liefde voor altijd

Van jongs af aan komt Imca op Ameland. Eerst met haar ouders, later vanwege de liefde. Ook toen er na 13 jaar een einde kwam aan haar huwelijk met Amelander Dirk Oud bleef Ameland trekken. "Ik heb hier mijn zoon, 2 prachtige kleinkinderen, een lieve schoondochter en een grote vriendenkring. En Dirk blijft ook altijd mijn gabber. Als het even kan, ben ik er." Ze kent het eiland van binnenuit en voelt zich er thuis. "Ik kom tot rust in de prachtige natuur, bij de Kooiplaats en de buitendijkse Grie. Ik voel hier de natuurelementen en in de verte hoor ik nog de klokken van

het vroegere dorp Sier, wat hier verloren is gegaan. Hoewel zeer zeldzaam, vind ik er zo nu en dan een klavertje vier, die droog ik en geef ik weg."

Huuske

In Nes heeft Imca haar eigen lieve commandeurshuisje uit 1648. "Een huuske om zuinig op te zijn. De laatste tijd begint er van alles te lekken en rotten. We zitten nu in de broodnodige reparaties. Het komt goed, maar ik heb wel een traantje gelaten om mien mooie huuske." Imca is altijd heen en weer blijven pendelen, ook tijdens haar huwelijk. "Ik wil graag op Ameland wonen, maar zolang ik optreed, is dat niet praktisch. Je zit met de laatste boot die je dan net niet kunt halen."

Schoolreisjegevoel

"Op de veerboot krijg ik nog steeds een schoolreisjegevoel. Er valt dan iets van me af. Al mien kerels zitten op Ameland, als ik wegga, staan die mij vaak uit te wuven, wat wil ik nog meer? Ja, die heerlijke groentesoep, die ze eerst aan boord hadden. Die mis ik. En soms mag het bij het buffet ook wel wat klantvriendelijker. Het personeel aan boord is altijd behulpzaam. Een paar keer was er geen plek terwijl ik onverwachts terug moest. Ze hebben mij toen toch dwars achter op de boot weten te krijgen. Fantastisch! Ook de dames op kantoor zijn heel vriendelijk, zelfs als ik me voor de zoveelste keer meld om mijn reservering te wijzigen."

De zangeres weet wel dat ze alles wat ze nu doet, niet altijd kan blijven doen. Over 10 jaar denkt ze niet meer te werken. "Dan zit ik lekker op mijn eiland Ameland. Maar zolang mijn stem en gehoor goed blijven, en mensen vinden het leuk, zing ik door."

meland!

Ons grootste compliment ZAL ZIJN DAT OOK IN 2022 NIEMAND ZICH AFVRAAGT ÓF DE BOOT VAART"

Wagenborg Passagiersdiensten kan terugkijken op een goed jaar. Ondanks, of misschien wel dankzij, de coronapandemie hebben mensen de Waddeneilanden massaal weten te vinden. Met de directie blikken we terug op een bijzonder jaar en kijken vooruit naar 2022.

Pandemie

"De onzekerheden rondom de coronapandemie hebben ons als WPD in 2021 aardig beziggehouden. De hieruit voortkomende maatregelen hebben grote impact op onze medewerkers. Het wijzen op de noodzaak geeft druk, temeer omdat we geen handhavers zijn. Kijken we naar de vervoersaantallen dan is 2021 een positief jaar. Ondanks het feit dat er niet of nauwelijks groepsreizen naar de eilanden waren, minder Duitse toeristen en veel jaarlijkse evenementen niet doorgingen, hebben we ongeveer evenveel personen vervoerd als in 2019, dus pre-corona. Als gevolg van de pandemie werd de auto makkelijker meegenomen naar Ameland. Ook zagen we een forse groei in vervoerde e-bikes. Dit geeft druk op het

autodek, die afmetingen liggen immers vast. Aan de ene kant is het positief dat men de Waddeneilanden massaal weet te vinden, aan de andere kant zien we dat deze ontwikkelingen meer druk zetten op onze mensen en op de eilanden," aldus Ger van Langen.

"Toch hebben we ook dit jaar weer stappen gemaakt in het verbeteren van onze dienstverlening en is de klanttevredenheid hoog. Zo scoort de veerdienst Ameland - Holwerd v.v. in ons onderzoek een 7,9 en Lauwersoog - Schiermonnikoog v.v. een 8,0. Dat zijn mooie cijfers. Opvallend is de verschuiving in de aard van de klachten. Die richten zich bijna allemaal op de coronamaatregelen."

"Terugkomend op verbeteringen in onze dienstverlening moet allereerst de vernieuwde website worden genoemd. Dat valt niet direct op, de look-and-feel is hetzelfde, maar aan de achterkant is alles vernieuwd en klaargemaakt voor de toekomst. Daarmee kunnen we inspelen op nieuwe ontwikkelingen, zo wordt het volgend jaar al mogelijk om reserveringen online te wijzigen.

In 2020 hebben we een nieuw parkeersysteem in gebruik genomen, waarbij makkelijk in- en uitgereden kan worden met een bankpas. In 2022 wordt online reserveren van parkeren in Holwerd mogelijk. We gaan de komende jaren inzetten op meer en meer gebruiksgemak voor onze klanten. Duurzaam, zichtbaar en functioneel is de nieuwe bedrijfskleding die we dit jaar in gebruik hebben genomen. Niet dat de bekende blauwe kleding helemaal is veranderd, maar met hergebruik en circulaire toepassingen willen wij bijdragen aan een schoner milieu.

Nieuw vervoersconcept

Verder stond 2021 in het teken van onderzoek. Passagiers merken hier nog niets van, maar dit moet uiteindelijk uitmonden in een nieuw, duurzaam en toekomstbestendig vervoersconcept. Eén van de onderzoeken was een Socio-maatschappelijke Mobiliteits Analyse, uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Hierbij ging het om de vraag; hoe kan het vervoer naar de eilanden er in de toekomst uitzien. Velen hebben hier hun visie op gegeven, dit geeft ons inzicht in de randvoorwaarden. Daarnaast proberen we aan te sluiten bij onderzoeken van de lokale overheid: gemeente Ameland en Schiermonnikoog zijn ook bezig om vervoersvisies, toeristische visies en economische visies te bepalen.

Ook is onderzoek gedaan naar transitiebrandstoffen. Met een opmerkelijke conclusie: de maatschappelijke druk was nog nooit zo groot en technisch zijn de mogelijkheden vrijwel onbeperkt, maar de overheid is hier de remmende factor. Dat zit 'm vooral in regelgeving. Ons ambitieniveau is hoog; zero-emissie, circulair en een footprint, die we zo veel mogelijk beheersen. Wij zetten al vol in op een nieuw vervoersconcept. Dat blijkt onder andere ook uit onze intentieovereenkomst met Urgenda, om te onderzoeken of autonoom

goederenvervoer op de eilanden mogelijk is. Dit levert niet alleen enorme gewichtsbeparing op, maar ook kostenbesparing voor vervoerders en eindgebruikers. Dit onderzoek wordt in 2022 verder uitgerold.

Vaargeul

Onderhoud van de vaargeulen blijft in 2022 een aandachtspunt. Op 1 november is een nieuw baggercontract ingegaan. Rapportages wijzen uit dat in 2023 het zogeheten baggerplafond bereikt wordt. De effecten daarvan kunnen we alleen maar raden. We hopen daar komend jaar meer zicht op te hebben: hoe gaat de overheid om met de verzanding van de oostelijke Waddenzee? Wat is daar het effect van? Als we op een andere manier onze dienstregeling moeten inzetten, dan is dat ook van invloed op het nieuwe vervoersconcept."

Komend jaar

Wat gaat onze passagier het komende jaar merken? "Dat de dienstregeling weer gewaarborgd is. Die wordt zelfs uitgebreid met afvaarten die voorheen als extra afvaart uitgevoerd werden, waardoor ook het openbaar vervoer beter aansluit. Verder wordt de proef met de extra afvaarten van de sneldienst definitief. Daarmee heeft de sneldienst voor beide eilanden haar bestaansrecht bewezen. Het grootste compliment dat wij kunnen krijgen is dat niemand zich afvraagt óf de boot vaart.

Komend jaar gaat een lang gekoesterde wens in vervulling: het parkeerdek in Holwerd krijgt oplaadmogelijkheden voor elektrische auto's. Onlangs is het contract getekend met de leverancier van de laadpalen.

Niemand weet hoe we er in 2022 wat betreft de coronapandemie voor zullen staan. We zullen de overheidsmaatregelen volgen en hier geen waardeoordeel over vellen. Welke maatregelen ook genomen worden, er zal altijd overleg met de overheid zijn. En welke ontwikkelingen er rondom WPD ook mogen zijn, het gaat uiteindelijk maar om één ding: het in stand houden van de verbinding. Daar staan we voor, ook in 2022!"

Januari

Het tweede **EasyMax-schip** wordt onder de naam 'Máxima' opgeleverd en in de vaart genomen.

Februari

Op de 50-jarige sleepboot 'Waterpoort' wordt een katalysator geïnstalleerd om stikstof met 85% te reduceren.

Maart

Het derde 'walk-to-work' schip op de zuidelijke Noordzee wordt als 'Keizersborg' in de vaart genomen.

April

Wagenborg ondersteunt de installatiewerkzaamheden van 'Windpark Fryslân' op het IJsselmeer.

Mei

Het Wagenborg agentschap breidt uit naar de Belgische havens **Antwerpen**, **Gent** en **Zeebrugge**.

Juni

Met **25 nieuwe mobiele Liebherr kranen** gaat Wagenborg het kranenpark de komende jaren aanzienlijk verjongen en verduurzamen

Juli

Wagenborg transporteert **vijs transformatoren** naar **hoogspanningsstation Vierverlaten**, ten westen van Hoogkerk bij Groningen.

Augustus

Wagenborg heeft de berging van de gezonken **'West Oder 1'** in de **Weser** bij Nienburg in Duitsland succesvol afgerond.

September

Wagenborg verscheept diverse kabels om **offshore windparken aan het netwerk** aan te kunnen sluiten.

Oktober

Wagenborg publiceert het 2020 **Duurzaamheidsverslag**.

November

De succesvolle **tewaterlating** van 's wereld eerste **'walk to work' ijsbreker** bij scheepswerf Niestern Sander.

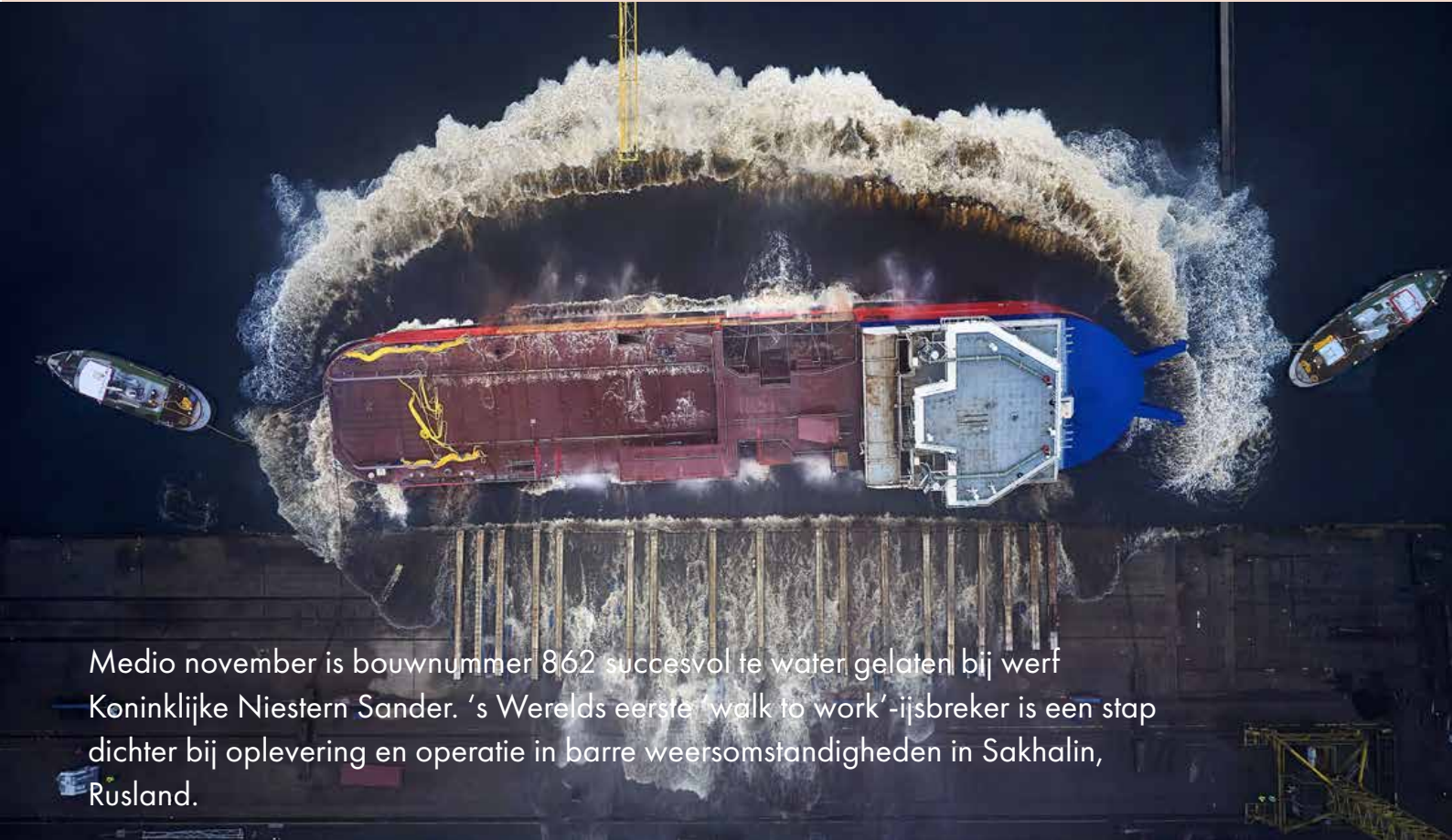
Op de pagina hiernaast vind u een artikel hierover. >

December

De eerste **walstroomvoorziening** wordt geplaatst op een bestaand schip binnen de Wagenborg vloot.

'S WERELDS EERSTE WALK TO WORK ICE BREAKER SUCCESVOL TE WATER GELATEN

Medio november is bouwnummer 862 succesvol te water gelaten bij werf Koninklijke Niestern Sander. 's Werelds eerste 'walk to work'-ijsbreker is een stap dichterbij oplevering en operatie in barre weersomstandigheden in Sakhalin, Rusland.

Na een aanbestedingsprocedure hebben scheepswerf Koninklijke Niestern Sander en een joint venture van Mercury Sakhalin en Pola een overeenkomst getekend voor de bouw van 's werelds eerste 'shallow draft ice-breaking walk to work vessel'. Na oplevering in december 2021 zal Mercury Sakhalin het schip in de vaart nemen nabij de oostkust van Sakhalin voor de olie- en gasindustrie.

Operationele ervaring van wagenborg offshore

Wagenborg Offshore fungeerde als intermediair tussen beide partijen. Zij heeft bijgedragen aan het project met haar operationele ervaring met het varen in ondiepe wateren met ijsbrekers in de Kaspische Zee en haar 'walk to work' trackrecord in de zuidelijke Noordzee. Samen met de in-house ontwerp- en scheepsbouwexpertise van Niestern Sander is een nieuw innovatief type walk to work-schip geboren. Mercury Sakhalin zal dit nieuwe schip in de vaart nemen ten behoeve van de olie- en gasindustrie.

Operationele inzet het hele jaar door

Het 'shallow draft ice-breaking walk to work vessel' is speciaal ontworpen en geoptimaliseerd voor gebruik gedurende het hele jaar in de uitdagende omstandigheden aan de oostkust van Sakhalin in

temperaturen variërend tussen -30 tot +35 graden. Door het combineren van een diepgang van 3,15 m, een transit diepgang van 4,0 m in open water en een 'grounded bottom' notatie, kan het schip het hele jaar door ingezet worden. Met de bewezen Wagenborg romp voor het breken van ijs en Azimuth schroeven kan het schip tot wel 100 cm dik ijs breken. De bewegings-gecompenseerde gangway op dit schip is geoptimaliseerd voor zowel winter- als zomeroperaties, wat resulteert in meerdere gangway-posities. Het schip zal voor maximaal 40 personen transferservices uitvoeren vanuit de ondiepe haven Nabil naar offshore-platforms nabij de oostkust van Sakhalin. Daarnaast kan het schip worden ingezet voor emergency response op olielekages.

Economische impuls

Het schip zal naar verwachting eind december 2021 worden opgeleverd en kan worden beschouwd als een van de grootste nieuwbouworders voor Niestern Sander. Daarnaast zijn verschillende onderaannemers en leveranciers uit de regio betrokken bij dit project voor engineering, levering van staal, onderdelen van de machinekamer, navigatie- en reddingsuitrusting. Deze indirecte werkgelegenheid is een substantiële economische impuls voor Noord-Nederland.

KLANTENSERVICE

Waar loopt de reiziger tegenaan?

Elke dag weer proberen wij onze passagiers zo goed mogelijk van dienst te zijn. Vaak lukt dat, soms ook niet. In deze rubriek behandelen we telkens een veelgestelde vraag aan onze Klantenservice.

Zijn de schepen van Wagenborg Passagiersdiensten geschikt voor mindervaliden?

Mindervaliden bieden wij natuurlijk ook een comfortabele overtocht. Aan boord van onze veerboten naar Ameland zijn een lift en aangepaste toiletten aanwezig. Op de veerboten naar Schiermonnikoog is een stoellift aanwezig. Wilt u gebruikmaken van de lift? Geef dit dan aan bij het personeel van de autokassa, zodat onze medewerkers aan boord geïnformeerd kunnen worden.

Rolstoel

Bent u minder goed ter been? Dan kunt u gebruik maken van een rolstoel. Vraag onze medewerkers in de terminal hier gerust om. Uw rolstoel mag gratis mee.

Handig om te weten:

De OV-begeleiderskaart is ook geldig voor onze overtochten. Uiteraard mag een blindengeleide- of hulphond gratis mee aan boord.

Reizen met een beperking hoeft geen belemmering te zijn om te genieten van een fijne overtocht. Onze medewerkers doen er alles aan om het u zo gemakkelijk mogelijk te maken aan boord.

VEERBOOTCAFÉ 2022

Vindt u er ook iets van?

Heeft u een vraag of opmerking? Wilt u van gedachten wisselen over de dienstregeling of de inzet van de veerdienst en sneldienst? Schroom niet en stap binnen bij het Veerbootcafé.

Op de volgende data in 2022 is er een Veerbootcafé:

Ameland

- 2 februari
- 9 maart
- 11 mei
- 13 juli
- 14 september
- 9 november

Schiermonnikoog:

- 7 maart
- 6 juni
- 5 september
- 5 december

Ameland:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur, locatie Inspiratieruimte VVV Ameland

Schiermonnikoog:

Tijdstip: 10.30 - 11.30 uur, locatie Informatiecentrum Het Bakken

VOLGENDE EDITIE

WPDETAILS #17 VERSCHIJNT IN APRIL 2022

THEMA "STROMINGEN"

In deze komende editie o.a. aandacht voor:

COLOFON

**UITGAVE VAN WAGENBORG
PASSAGIERSDIENSTEN**
VIERMAANDELIJKE PUBLICATIE

ADRES

Reeweg 4,
Postbus 70, 9163 ZM Nes/Ameland

EMAIL

wpdetails@wpd.nl

HOOFDREDACTEUR

Bob Rijpsma (i.v.m. ziekte Wim Durans)

REDACTIE

Egbert Krottje, Maud Hendriks, Guus van der
Linde en Berend Jan Schoonbeek

MEDEWERKER

Martine van der Linden

ONTWERP/OPMAAK

Gilbert Terpstra

COVERFOTO

Ilya Zonneveld

FOTOGRAFIE

Jantina Scheltema, Ilya Zonneveld, Jan Buwalda,
Flying Focus, gemeente Schiermonnikoog

DRUKWERK

MarneVeenstra

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN

Copyright 2021 Wagborg Passagiersdiensten
De redactie beoordeelt het wel of niet publiceren
van kopij en houdt zich het recht voor ingezonden
bijdragen te bewerken of in te korten. Niets in
deze publicatie mag gereproduceerd worden
zonder toestemming van WPD.

In deze publicatie is maximaal aandacht besteed
aan veiligheid. Foto's op een werklocatie, waar
beschermingsmiddelen niet zichtbaar zijn, zijn
gemaakt op een moment dat er geen werk in
uitvoering was.

www.wpd.nl

1. Getijdenenergie

Elektriciteit opwekken uit waterstromen
bij eb en vloed

2. Baggeren in de Waddenzee

Langzaam vult de Waddenzee zich met zand en
slib en wordt steeds ondieper.

3. Varen en lopen op het Wad

Varen en lopen op het Wad doe je niet zomaar.
Hoe loopt de stroming en hoe staat de wind ten
opzichte van de stroming?

Wij staan altijd open voor suggesties en tips om WPDdetails voor u als lezer nog
interessanter te maken. Heeft u mooie foto's, een leuk onderwerp of een goed
idee, aarzel niet en neem contact met ons op via wpdetails@wpd.nl.

“

Wybe Taekema (64) uit Menaldum reist al een jaar of zeven elke dag naar Ameland en terug vanwege zijn werk bij Schildersbedrijf Appelman. Hij vertrekt om 6.00 uur van huis en komt om 18.00 uur terug. Lange dagen, maar daar is hij inmiddels aan gewend. "Het is ook wel gezellig. Je staat bij de boot te ouwehoeren met andere mensen die naar het eiland moeten. Of met de schippers. Die ken ik allemaal."

De introductie van de sneldienst in 2018 heeft Wybe natuurlijk meegemaakt. Op die boot behoort hij inmiddels tot het interieur. Hij heeft er zijn vaste plek: linksachter bij het raam. "Daar staan twee stoeltjes in plaats van drie en zit je net even wat rustiger. Tijdens de overtocht doe ik mijn ogen even dicht. Soms schijnt de zon op het glas en zit ik echt even te dommelen."

Op het eiland voert hij vooral in Nes en Ballum schilderwerkzaamheden uit. Met plezier: hij laat werk achter waar mensen tevreden mee zijn. "Alles is als ik klaar ben weer mooi en opgefrist." Hij heeft een band gekregen met het eiland, mede omdat hij daar steeds meer mensen kent. "Ze zijn er aardig. Zijn ze niet thuis, dan laten ze de sleutel voor me achter onder de mat."

Met zijn 64 jaar komt zijn pensioen zoetjesaan in zicht. Hij verwacht dat hij ook daarna nog wel eens op het eiland te vinden zal zijn om mensen te bezoeken. "Je hebt na zoveel jaar toch veel leuke contacten daar."

Vaste reiziger **IN BEELD...**

”

WAGENBORG PASSAGIERSDIENSTEN

Openingstijden klantenservice:

- maandag tot en met zaterdag van 08.00 - 20.00 uur
- zondag van 09.00 - 15.00 uur

Contact

T 0900 9238 (lokaal tarief)

Vanuit het buitenland: +31 88 103 1000

E info@wpd.nl

www.wpd.nl